

*Załącznik do Uchwały Nr LIV.369.2022
Rady Miejskiej z dnia 21 grudnia 2022 r.*

***Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Gminy Zduny na 2023 rok***

Zduny 2022

Spis treści

I. Wstęp.	6
I.1. Podstawy formalne tworzenia Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Zduny.	8
II. Metodologia badania.	10
II.1. Opis metody i próby badawczej.	10
II.2. Narzędzia badawcze.	11
III. Badanie dorosłych mieszkańców.	12
III.1. Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.	15
III.2. Wykaz instytucji zaangażowanych w rozwiązywanie problemów alkoholowych na terenie Gminy Zduny.	20
III.3. Zadania Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego.	21
III.4. Stan zasobów w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w gminie Zduny.	22
III.5. Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.	29
III.6. Problem uzależnień behawioralnych z perspektywy dorosłych mieszkańców.	34
IV. Badania dzieci i młodzieży.	40
IV.1. Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży.	41
IV.2. Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży.	47
IV.3. Profilaktyka z perspektywy dzieci i młodzieży.	51
IV.4. Problem uzależnień behawioralnych z perspektywy dzieci i młodzieży.	56
V. Problemy społeczne wśród dorosłych mieszkańców.	62
V.1. Problem alkoholowy.	62
V.2. Problem narkotykowy.	62
V.3. Problem uzależnień behawioralnych.	63
VI. Problemy społeczne wśród uczniów.	63
VI.1. Problem alkoholowy.	63
VI.2. Problem narkotykowy.	64
VI.3. Problem uzależnień behawioralnych.	64
VII. Cele strategiczne Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zduny.	65
VII.1. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zduny.	66
VII.2. Realizatorzy zadań zaplanowanych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zduny.	73
VIII. Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zduny.	73
IX. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zdunach.	74

Wykaz rysunków

Wykres 1 Jak często spożywa Pan/i alkohol?	13
Wykres 2 Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.	13
Wykres 3 Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%	14
Wykres 4 Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.	14
Wykres 5 Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?	15
Wykres 6 Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?	15
Wykres 7 Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?.....	16
Wykres 8 Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?	16
Wykres 9 Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości.	16
Wykres 10 Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.....	17
Wykres 11 Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze)?.....	26
Wykres 12 Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.	27
Wykres 13 Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.	27
Wykres 14 Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?	28
Wykres 15 Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?.....	28
Wykres 16 Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.	29
Wykres 17 Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.....	30
Wykres 18 Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.	31
Wykres 19 Czy, Pana/i zdaniem, uzależnienia behawioralne powinny być leczone w ramach ubezpieczenia	31
Wykres 20 Jaka jest Pana/i opinia na temat różnego rodzaju uzależnień? Zaznacz odpowiednią odpowiedź przy każdym uzależnieniu:.....	32
Wykres 21 Jak często korzysta Pan/i z komputera/Internetu? Można udzielić jednej odpowiedzi.....	33
Wykres 22 Ile czasu dziennie spędza Pan/i korzystając z komputera/Internetu (z wyłączeniem pracy)? Można udzielić jednej odpowiedzi.	33
Wykres 23 Do jakich celów używa Pan/i najczęściej komputera/Internetu? Można wybrać kilka odpowiedzi.	34
Wykres 24 Czy uważa Pan/i siebie za osobę uzależnioną od telefonu komórkowego?	34
Wykres 25 Czy brał/a Pan/i udział w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych w których wysyła się płatne smsy?.....	35
Wykres 26 Czy grał/a Pan/i na automatach, w salonach gier?.....	35
Wykres 27 Czy obstawiał/a Pan/i zakłady bukmacherskie, np. STS, Totomix?	36
Wykres 28 Jakie są Pana/i zdaniem przyczyny uzależnień od czynności takich jak: Internet, telefon komórkowy, zakupy, gry komputerowe, hazard? Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.	36
Wykres 29 Co według Pana/i należałoby zrobić, aby zapobiegać uzależnieniom behawioralnym? (możesz zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź).....	37

Wykres 30 Płeć.....	38
Wykres 31 Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?	38
Wykres 32 Czy próbowałeś/aś pić alkohol? – podział na płeć.	39
Wykres 33 W jakim wieku zacząłeś/zaczęłaś pić alkohol? – podział na płeć.....	39
Wykres 34 W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.....	40
Wykres 35 Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.....	40
Wykres 36 Jak otrzymałeś/aś alkohol? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.	41
Wykres 37 Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś/aś pić alkohol?	42
Wykres 38 Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to?	42
Wykres 39 Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100.	43
Wykres 40 Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze?.....	43
Wykres 41 Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze? – w podziale na płeć.	44
Wykres 42 Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat?	44
Wykres 43 Jakie były to substancje? Pytanie wielokrotnego wyboru.	45
Wykres 44 W jakich okolicznościach zażyłeś/aś narkotyki/dopalacze po raz pierwszy? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.....	45
Wykres 45 Skąd wzięłeś/wzięłaś tę substancję? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.....	46
Wykres 46 Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków/dopalaczy? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.....	46
Wykres 47 Gdybyś chciał zdobyć narkotyki/dopalacze w swojej miejscowości byłoby to?...	47
Wykres 48 Czy znasz miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.....	47
Wykres 49 Czy uważasz, że zażywanie narkotyków /dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?	48
Wykres 50 Z jakich powodów osoby w Twoim wieku sięgają po narkotyki, dopalacze, tytoń, alkohol ? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.....	49
Wykres 51 Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, tytoniu? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.....	50
Wykres 52 Skąd czerpiesz wiedzę na temat szkodliwości środków takich jak alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.	50
Wykres 53 Kto rozmawiał z Tobą na temat działania i szkodliwości środków, takich jak alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze, papierosy? Można wybrać kilka odpowiedzi.	51
Wykres 54 Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, tytoniem, narkotykami lub dopalaczami? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.....	52
Wykres 55 Jaka forma zajęć profilaktycznych jest według Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.....	52
Wykres 56 Jakiego rodzaju zajęć profilaktycznych brakuje w Twojej szkole? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.....	53
Wykres 57 Czy wiesz czym są uzależnienia behawioralne?	54
Wykres 58 Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na granie w gry komputerowe?	54

Wykres 59 Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z komputera i Internetu (poza nauką)?	55
Wykres 60 Gdzie najczęściej korzystasz z komputera i Internetu? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.	55
Wykres 61 Z jakich powodów najczęściej korzystasz z komputera i Internetu? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.	56
Wykres 62 Odnies się proszę, do poniższych stwierdzeń korzystając z przedstawionej skali. 57	
Wykres 63 Czy czułeś się kiedykolwiek dyskryminowany ze względu na brak dostępu do komputera i Internetu?	57
Wykres 64 Czy na komputerze z którego korzystasz jest zainstalowana tzw. „blokada rodzicielska”?	58
Wykres 65 Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera lub Internetu np. przed rodzicami?	58
Wykres 66 Czy podałeś swoje dane osobowe osobie poznanej w Internecie?	58

I. Wstęp

Wśród problemów społecznych w Polsce te związane z alkoholem są najtrudniejszymi do rozwiązania. Wynika to głównie z ich rozmiarów, złożoności, a także kosztów społecznych i ekonomicznych, jakie ponoszą nie tylko osoby indywidualne, ale także całe społeczeństwo. Alkohol jako produkt jest legalnym towarem rynkowym, ale ponieważ powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne jest przedmiotem zainteresowania ustawodawcy, który poprzez stosowne regulacje prawne stara się ograniczać rozmiary tych szkód oraz przeciwdziałać ich powstawaniu. W przypadku alkoholu potrzeba prawnego uregulowania, czyli interwencji „zewnątrznej” za pomocą prawa, wynika również z braku możliwości rozwiązania tych problemów za pośrednictwem innych środków¹. Problem uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych mimo podejmowanych od wielu lat działań mających na celu zwiększenie świadomości na temat konsekwencji nadużywania środków psychoaktywnych stale utrzymuje tendencję wzrostową.

Uzależnienia – w tym alkoholizm i narkomania – niosą za sobą poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego. Powszechnie znana jest skala trudności w leczeniu, rehabilitacji i readaptacji osób uzależnionych. Efektywność leczenia osób uzależnionych jest niska, natomiast ryzyko wystąpienia u nich szkód – bardzo wysokie. Szkody powodowane zarówno przez alkoholizm czy narkomanię, jak i ryzykowne oraz szkodliwe przyjmowanie substancji psychoaktywnych występują w wielu wymiarach:

- ✓ jednostkowym - negatywne oddziaływanie na zdrowie fizyczne i psychiczne osób zażywających substancje psychoaktywne,
- ✓ społecznym – negatywne oddziaływanie na zdrowie fizyczne i psychiczne członków rodzin, przemoc w rodzinie, zakłócanie bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki drogowe, ubóstwo, bezrobocie,
- ✓ ekonomicznym – koszty leczenia osób uzależnionych, współuzależnionych, systemu pomocy społecznej, wymiaru sprawiedliwości, spadek wydajności pracy itp.

Światowa Organizacja Zdrowia kwalifikuje alkohol na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka mających wpływ na zdrowie i życie ludności i wymienia ponad 60 rodzajów urazów

¹ „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Praktyczne wskazówki dla samorządów” K. Łukowska, K. Okulicz-Kozaryn s. 10

i schorzeń, których przyczyną może być alkohol. W Polsce politykę zdrowotną i społeczną w zakresie ograniczania spożywania substancji psychoaktywnych oraz uzależnienia określają: Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Kompleksowo regulują one zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, wskazują zadania z tego obszaru oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację. Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania te obejmują:

- ✓ zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- ✓ udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- ✓ prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- ✓ wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- ✓ podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- ✓ wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Natomiast zgodnie z art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii zadania własne gminy obejmują:

- ✓ zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- ✓ udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,

- ✓ prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- ✓ wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- ✓ pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zduny na 2023 rok określa lokalne podejście w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Program jest skorelowany ze *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zduny na lata 2022 – 2027* i uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów. Program skierowany jest do wszystkich grup społecznych, których dotyka problem uzależnienia od substancji psychoaktywnych lub zagrożonych prawdopodobieństwem jego wystąpienia. Charakteryzuje go wielopłaszczyznowe podejście do problemu, które jest niezbędne w przeciwdziałaniu i rozwiązywaniu problemów generowanych przez substancje psychoaktywne. Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Program opracowano zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

1.1. Podstawy formalne tworzenia Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Zduny

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, określają obowiązek organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożywania środków psychoaktywnych, a także wspierania przedsięwzięć temu służących. Ustawodawca określił kierunki polityki

wobec problemów alkoholowych i narkotykowych, wskazał zadania z tego zakresu i ich źródła finansowania oraz podmioty odpowiedzialne za ich koordynację. Zadania te obejmują m.in.:

- 1). zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków;
- 2). udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnienia od środków psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3). prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4). wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii;
- 5). podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6). wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej;
- 7). udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego,
- 8). prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

Przedmiotowy program uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, które zostały określone w Narodowym Programie Zdrowia. Ponadto, *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zduny na 2023* stanowi odpowiedź na zapisy ww. ustaw, określając lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód wynikających z używania alkoholu i narkotyków. *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zduny na 2023* rok swoim zasięgiem obejmuje wielopłaszczyznowe działania dotyczące przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkotykowych, z których część jest kontynuowana. Gminny Program Profilaktyki

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zduny realizowany będzie w oparciu o środki własne gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Obowiązek uchwalania niniejszego Programu wynika z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.).

Dla potrzeb opracowania Programu w Gminie Zduny w 2022 roku przeprowadzono Diagnozę Problemów Społecznych. Diagnoza i analiza problemów społecznych stanowiła podstawę opracowania celów głównych, szczegółowych i konkretnych zadań Programu.

II. Metodologia badania

II.1. Opis metody i próby badawczej

Główny cel badania stanowiło zdiagnozowanie skali problemów społecznych w Gminie Zduny oraz postaw mieszkańców względem: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego oraz zjawiska przemocy, uzależnień behawioralnych i innych problemów społecznych. Obszary dotyczące ogólnej wiedzy i opinii mieszkańców, ich doświadczeń osobistych oraz postrzegania zjawiska uzależnień w najbliższym otoczeniu zostały przeanalizowane za pomocą badania ankietowego, przeprowadzonego na próbie badawczej, która została przedstawiona poniżej:

- dorośli mieszkańcy – 150 osób
- uczniowie – 127 osób
- sprzedawcy 20 osób.

Na potrzeby niniejszej diagnozy zdecydowano się na zastosowanie nieprobabilistycznego doboru próby losowej, ze względu na fakt, iż był on najbardziej odpowiedni do ustalonych celów badawczych.

Badania zostały przeprowadzane w 2022 roku. W badaniu łącznie wzięło udział 297 osób. Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Badania sondażowe (ilościowe) przeprowadzono wśród dorosłych mieszkańców na terenie Gminy Zduny za pomocą metody PAPI (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety) oraz CAWI (badanie za pomocą ankiety internetowej). Link odnoszący się do ankiety internetowej został umieszczony na głównej stronie Urzędu Miejskiego Zdun. Uzupełnione ankiety zostały odesłane w formie elektronicznej w postaci zestawienia wszystkich danych, co zapewniło badanym pełną anonimowość.

W badaniu uczniów również zastosowano metodologię ilościową CAWI. Wybór metody sondażu diagnostycznego sprawił, że najbardziej dogodną techniką była ankieta audytoryjna. Uczniowie, zebrani w większej grupie, wypełniali samodzielnie ankiety. Badanie przeprowadzone zostało zgodnie z zasadami etyki, zaś uczestnicy poinformowani zostali o zachowaniu anonimowości badania. Za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrektorów szkół podstawowych oraz szkoły ponadpodstawowej na przeprowadzenie badań w ich placówkach. Natomiast wśród sprzedawców alkoholu zastosowano metodę PAPI (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. Kwestionariusz ankiety umożliwił uzyskanie informacji dotyczących stanu oraz nasilenia zagrożeń społecznych występujących na terenie Gminy Zduny, między innymi poprzez zdiagnozowanie problemów i oczekiwań zgłaszanych przez dorosłych mieszkańców, sprzedawców oraz dzieci i młodzieży ze szkół zlokalizowanych na terenie Gminy Zduny.

II.2. Narzędzia badawcze

Kwestionariusz ankiety opracowanej na potrzeby niniejszej diagnozy można podzielić na 3 części.

1). Część adresowo-tytułową - umieszcza się ją na pierwszej stronie ankiety, gdzie wyszczególnione są takie kwestie jak: nazwa ośrodka badawczego, tytuł kwestionariusza oraz szczegółowe instrukcje dla respondenta.

2). Część merytoryczną - zawarte są w niej pytania dotyczące badanych zagadnień.

3). Część metryczkową - zawarte są w niej dane dotyczące respondenta. Są to np. płeć, wykształcenie, stan cywilny, przedział wiekowy lub miejsce zamieszkania. Informacje te pozwalają na korelacje z innymi pytaniami zawartymi w ankiecie.

III. Badanie dorosłych mieszkańców

W kwestionariuszu badawczym znalazły się pytania odnoszące się do kwestii alkoholu, narkotyków, dopalaczy, papierosów, zjawiska przemocy, uzależnień behawioralnych i innych problemów społecznych oraz działań gminy w zakresie rozwiązywania problemów.

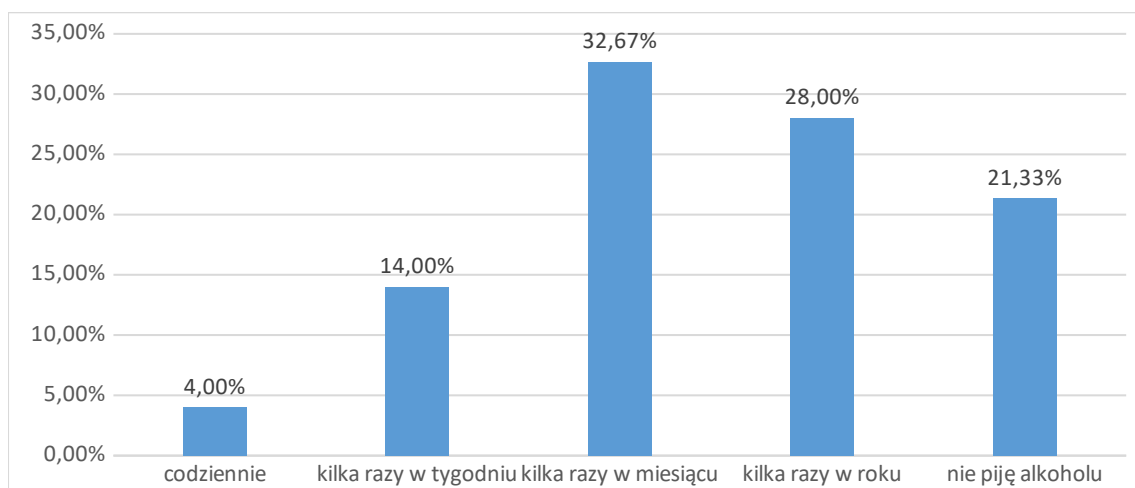
Badanie zostało podzielone na bloki dotyczące następujących problemów:

III.1. Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

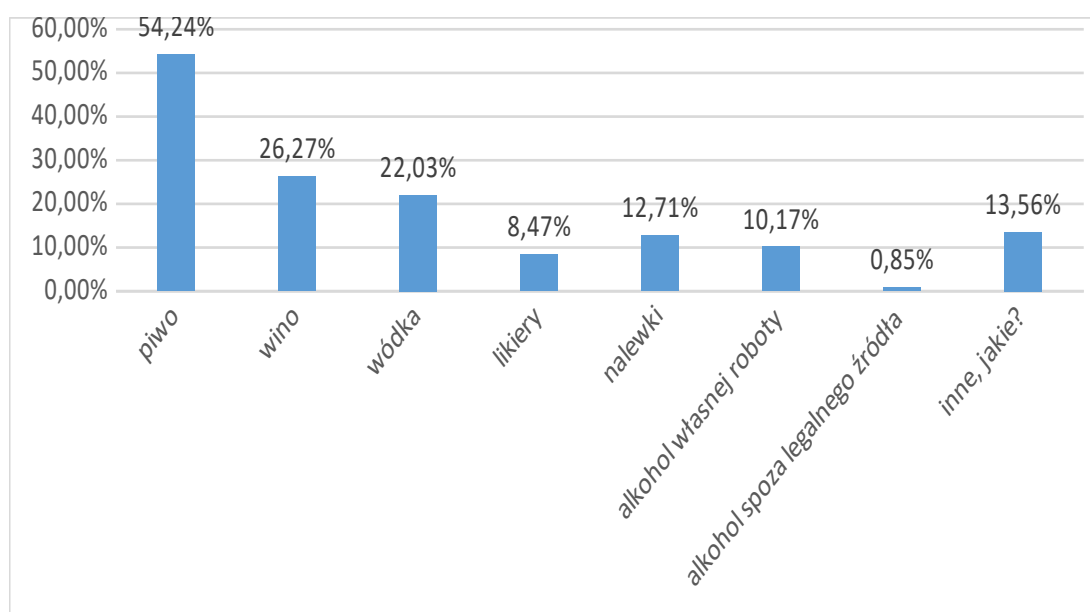
Pierwsza część pytań, skierowanych do dorosłych mieszkańców Gminy Zduny dotyczyła spożywania alkoholu, celem rozpoznania skali picia napojów alkoholowych oraz uzależnień.

Dorosłym mieszkańcom, zadano pytanie o to, jak często spożywają alkohol. Jak wynika z odpowiedzi, 14,00% sięga po niego kilka razy w tygodniu, 32,67% respondentów robi to kilka razy w miesiącu, z kolei 28,00% - kilka razy w roku. Abstynencję zadeklarowało 21,33% mieszkańców. Natomiast codziennie alkohol spożywa 4,00% ankietowanych.

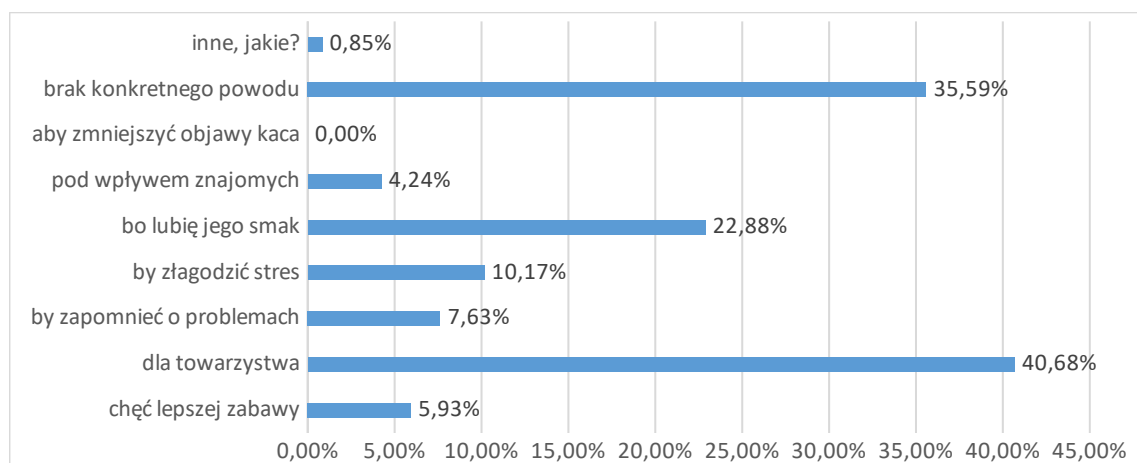
Wykres 1 Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Na pytanie, które dotyczyło rodzaju alkoholu, który mieszkańcy gminy wypijają najczęściej, większość ankietowanych wskazało na piwo (54,24%). Nieco mniej popularne w wyborze dorosłych mieszkańców gminy są: wino (26,27%), wódka (22,03%), alkohol własnej roboty (10,17%), nalewki (12,71%), likiery (8,47%) oraz inne alkohole (13,56%), spośród których wymieniano między innymi whisky, szampan, piwo smakowe lub drink.

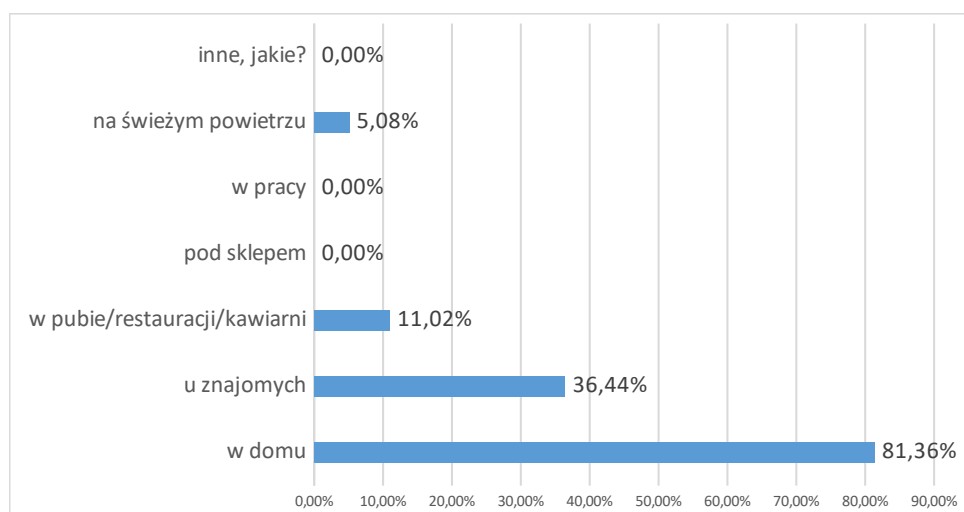
Wykres 2 Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

W kolejnym pytaniu, mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie przyczyn sięgania po napoje alkoholowe. Większość respondentów jako powód podaje picie dla towarzystwa (40,68%). Znaczny odsetek ankietowanych wskazał również: z braku konkretnego powodu (35,59%), walory smakowe (22,88%) oraz chęć złagodzenia stresu (10,17%). Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?” została dodana odpowiedź: „zdrowotnie”.

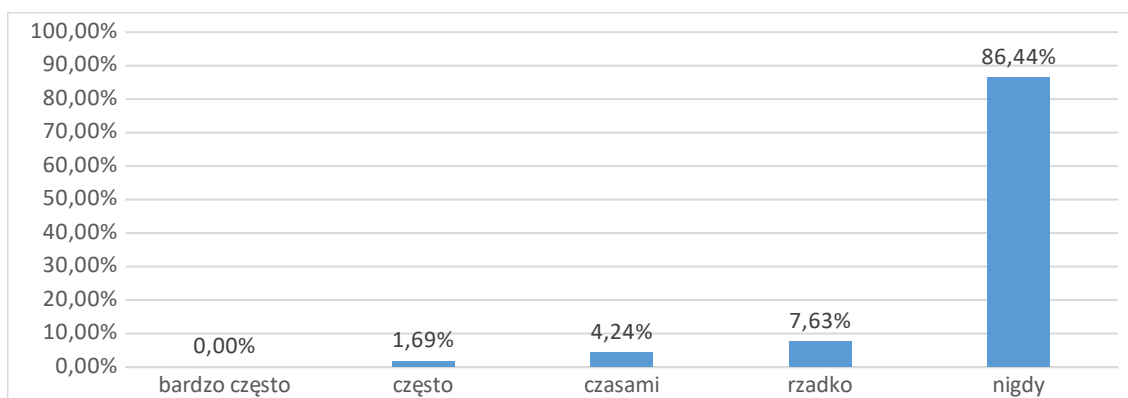
Wykres 3 Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Mieszkańcy spożywają alkohol głównie w domu (81,36%) oraz u znajomych (36,44%), co może mieć związek z obecną pandemią i wynikającymi z niej obostrzeniami. W pubach/restauracjach lub kawiarniach alkohol spożywa 11,02% osób, na świeżym powietrzu pije 5,08% badanych. Żaden z respondentów nie wskazał, że spożywa alkoholu w pracy oraz pod sklepem.

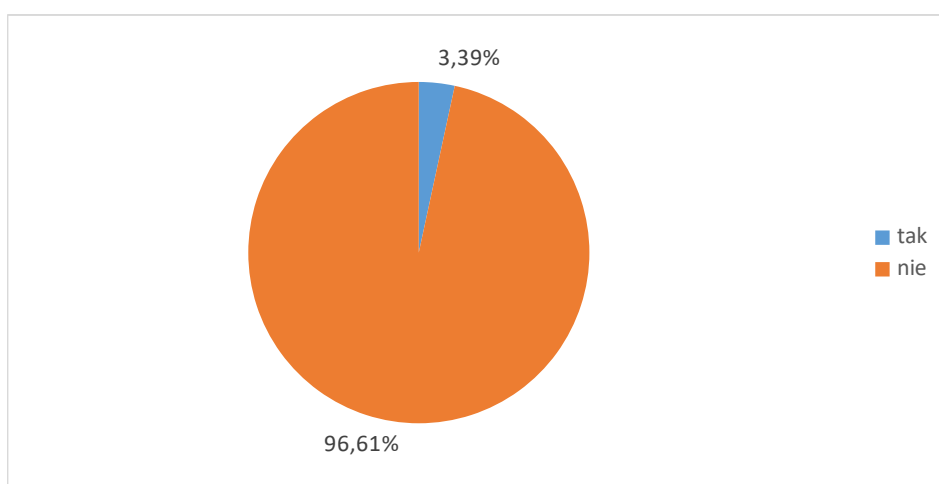
Wykres 4 Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Następnie respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu. Pomimo, iż w poprzednim pytaniu, żaden z respondentów nie wskazał, iż najczęściej spożywa alkohol w pracy, to jednak niniejsze pytanie pokazało, że problem istnieje, ponieważ ankietowanym zdarzało się wykonywać obowiązki zawodowe znajdując się pod wpływem alkoholu. 7,63% badanych określiło, iż zdarzało się to u nich rzadko, z kolei 4,24% mieszkańców przyznało, że czasami pracuje znajdując się pod wpływem alkoholu. Znaczna część ankietowanych mieszkańców (86,44%) nigdy nie pracowało w stanie nietrzeźwości.

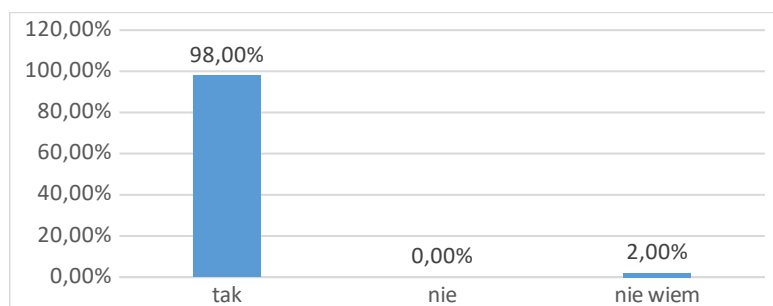
Wykres 5 Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

Natomiast jak wskazują respondenci, 96,61% osób ankietowanych nie została nigdy zatrzymana za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości.

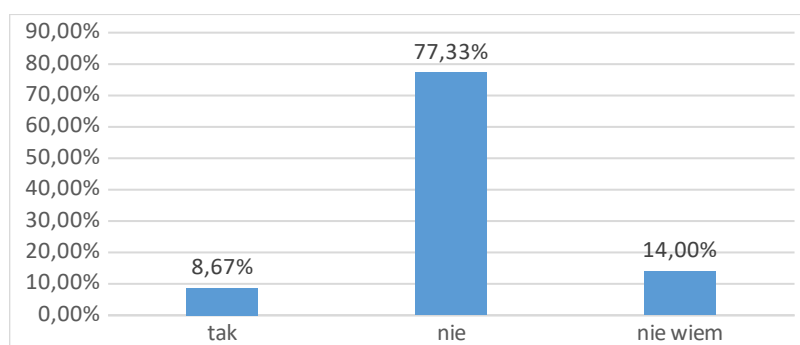
Wykres 6 Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

Na niniejsze pytanie odpowiadali wszyscy ankietowany biorący udział w badaniu. W celu sprawdzenia wiedzy mieszkańców Gminy Zduny na temat konsekwencji spożywania alkoholu, zostali oni poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy picie napojów alkoholowych w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka. Pozytywny jest fakt, że zdecydowana większość mieszkańców odpowiedziała twierdząco (98,00%). Jedynie 2,00% mieszkańców nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

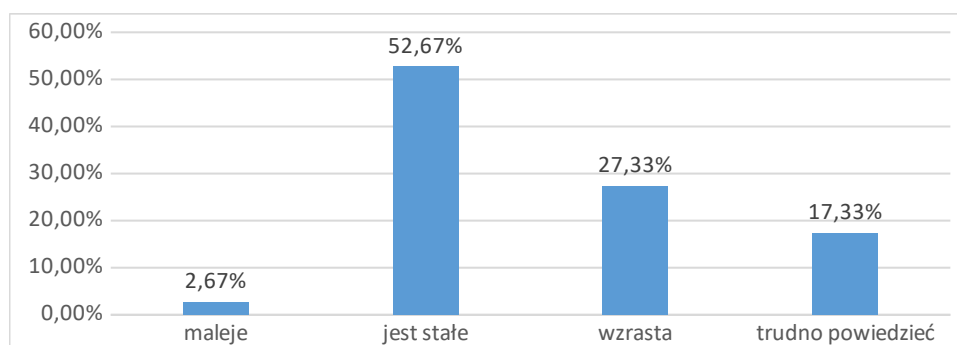
Wykres 7 Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

Respondenci mieli również określić, czy zauważyli kiedykolwiek na terenie ich miejscowości, kobiety w ciąży spożywające alkohol. Spośród ankietowanych 77,33% osób deklaruje, że nigdy nie było świadkiem takich sytuacji, a 14,00% ankietowanych nie umiało odpowiedzieć na to pytanie. Niepokojący jest fakt, że 8,67% mieszkańców przyznaje, iż widziało kobiety pijące napoje alkoholowe, co wskazywać może na występowanie na terenie gminy problemów w tym zakresie.

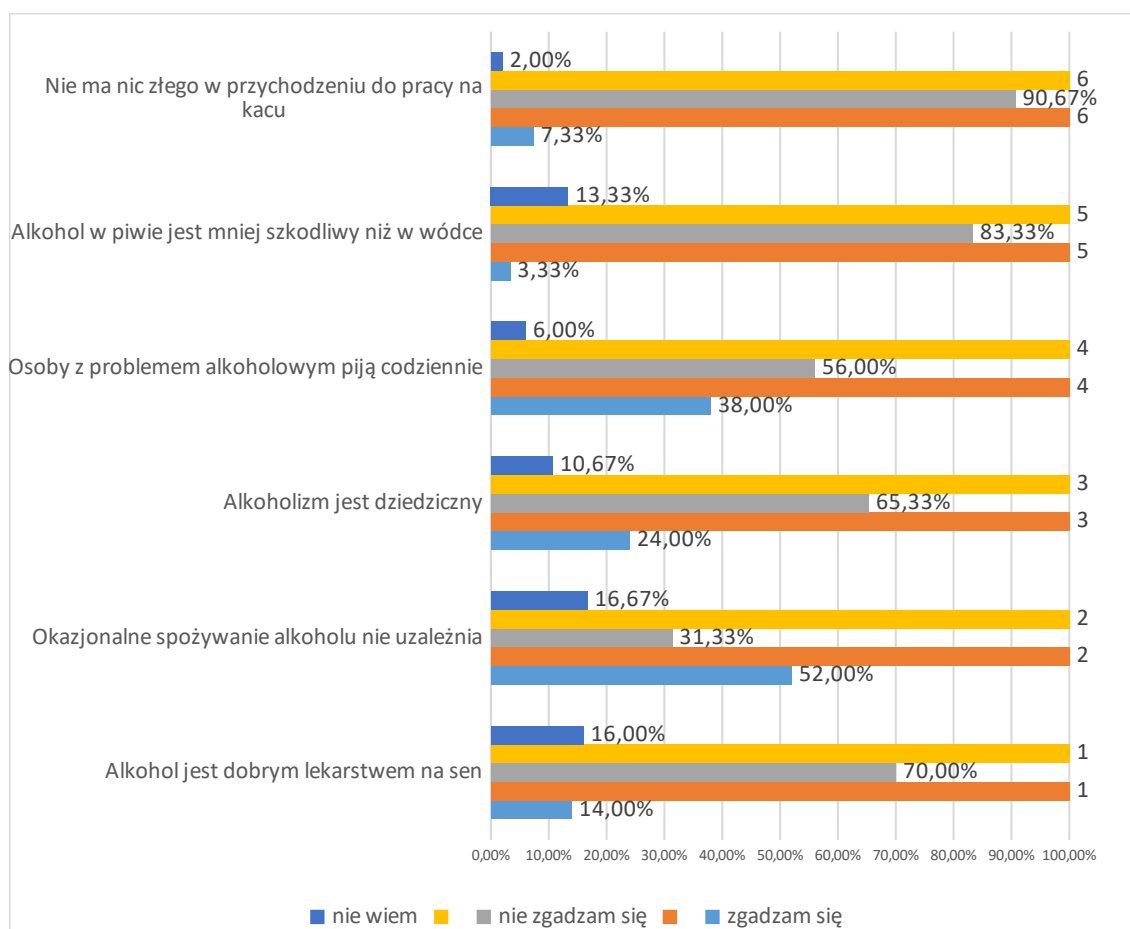
Wykres 8 Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

Według 2,67% ankietowanych mieszkańców, spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat na terenie ich gminy maleje, a w opinii 52,67% jest stałe. Natomiast 27,33% ankietowanych uważa, iż spożywanie alkoholu przez mieszkańców wzrasta, a 17,33% badanych nie potrafiło tego określić.

Wykres 9 Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości.

Na koniec ankietowanych poproszono o ustosunkowanie się do sześciu stwierdzeń. To pytanie miało na celu sprawdzenie wiedzy respondentów dotyczącej konsekwencji sięgania po napoje alkoholowe. Z zebranego materiału badawczego wynika, iż 7,33% osób uważa, że **nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy na kacu**, zaś 90,67% osób nie zgodziło się z tą opinią. Dla 3,33% ankietowanych **alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż ten w wódce**. Nie zgadza się z tym 83,33% osób. Znaczny odsetek respondentów twierdzi, że **osoby z problemem alkoholowym piją codziennie** (38,00%), a 56,00% ankietowanych nie zgadza się z tą opinią. Dodatkowo 24,00% badanych uważa, że **alkoholizm jest dziedziczny**, natomiast 65,33% uważa, że alkoholizm nie jest dziedziczny. Warto zwrócić również uwagę na fakt, iż 52,00% ankietowanych sądzi, iż **okazjonalne picie alkoholu nie uzależnia**. Z tą opinią nie zgodziło się 31,33% osób. Ponad połowa respondentów sądzi, iż **alkohol nie jest dobrym lekarstwem na sen (70,00%)**, a 14,00% osób nie zgadza się z tą opinią. Dane pokazują, iż mieszkańcy posiadają wiedzę na temat konsekwencji spożywania napojów alkoholowych, jednak część badanych zgadza się z stereotypami funkcjonującymi na temat alkoholu (np. iż alkohol jest dobrym lekarstwem na sen).

Wykres 10 Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

III.2. Wykaz instytucji zaangażowanych w rozwiązywanie problemów alkoholowych na terenie Gminy Zduny

1. Na terenie Gminy Zduny działają następujące podmioty i instytucje zajmujące się rozwiązywaniem problemów alkoholowych, problemów przemocy oraz uzależnień wśród mieszkańców Gminy Zduny:
 - ✓ **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zdunach.**
Rynek 2, 63-760 Zduny
 - ✓ **Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.**
Rynek 2, 63-760 Zduny
 - ✓ **Punkt konsultacyjno-informacyjny dla osób współuzależnionych i ich rodzin.**
ul. Strzelecka 10, 63-760 Zduny
 - ✓ **Punkt konsultacyjno-informacyjny dla osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin.**
ul. Strzelecka 10, 63-760 Zduny
 - ✓ **Komenda Powiatowa Policji w Krotoszynie.**
ul. Zdunowska 38a, 63-700 Krotoszyn
2. Problemami uzależnień i innymi zagrożeniami społecznymi zajmują się także inne instytucje mające swoją siedzibę poza granicami gminy Zduny, ale które swym zasięgiem i jurysdykcją obejmują także sprawy mieszkańców gminy Zduny i są to:
 - ✓ **Prokuratura Rejonowa w Krotoszynie.**
Park Wojska Polskiego 2, 63-700 Krotoszyn
 - ✓ **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krotoszynie.**
ul. Floriańska 10, 63-700 Krotoszyn

III.3. Zadania Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego

W celu zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych działa Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w Zdunach, prowadzący działania z zakresu profilaktyki rozwiązywania problemu uzależnień. Dyżur w Punkcie pełni terapeuta z Zakładu Lecznictwa Odwykowego w Grzebielinie i psycholog. Działają dwie grupy AA – jedna w Zdunach, druga w Baszkowie.

Punkt Konsultacyjno- Informacyjny to miejsce, w którym osoby z problemem alkoholowym i ich rodziny mogą uzyskać pomoc, informacje i wsparcie w podjęciu leczenia.

Do zadań PKI należy w szczególności:

- ✓ Przyjmowanie osób zgłaszających się z problemami alkoholowymi lub stykających się z przemocą w rodzinie,
- ✓ Rozpoznawanie potrzeb indywidualnych i środowiskowych osób i rodzin, wskazywanie możliwości rozwiązań oraz rodzajów pomocy udzielanej na terenie miasta,
- ✓ Udzielanie informacji dotyczących trybu postępowania w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- ✓ Przyjmowanie wniosków o podjęcie czynności zmierzających do objęcia leczeniem odwykowym osób uzależnionych,
- ✓ Motywowanie i udzielanie informacji o możliwości podjęcia leczenia odwykowego,
- ✓ Udzielanie wsparcia i informacji o współuzależnieniu,
- ✓ Rozwiązywanie problemów związanych z nadmiernym spożywaniem napojów alkoholowych,
- ✓ Prowadzenie działalności informacyjno-konsultacyjnej dotyczącej spraw związanych ze zmniejszeniem poziomu bezradności osób uzależnionych od alkoholu,
- ✓ Udzielania wsparcia po zakończonym leczeniu odwykowym,
- ✓ Udostępnianie publikacji, czasopism z zakresu psychologii, uzależnień, profilaktyki i terapii uzależnień,
- ✓ Współpraca z instytucjami świadczącymi działalność profilaktyczną, terapeutyczną i interwencyjną,
- ✓ Pomoc psychologiczna,
- ✓ Pomoc terapeutyczna w zakresie: uzależnień, współuzależnienia,
- ✓ Pomoc terapeutyczna dotyczącego problemów wychowawczych z dziećmi i młodzieżą,
- ✓ Doradztwo w zakresie: uzależnień, współuzależnienia, przemocy.

Na terenie Zdun działa również grupa samopomocowa, która pracuje z terapeutą.

III.4. Stan zasobów w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w gminie Zduny

Podmiotem inicjującym realizację zadań z zakresu profilaktyki w sferze uzależnień w Zdunach jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Osoby uzależnione i wyrządzające swoim piciem poważne szkody społeczne a niechące dobrowolnie poddać się leczeniu odwykowemu mogą być zgłoszone do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w celu wszczęcia procedury sądowej zobowiązującej do leczenia.

➤ **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zdunach**

Zakres działania:

1) Podejmowanie działań mających na celu zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych, w tym:

- ✓ dokonywanie analizy potrzeb w tym zakresie.

2) Udzielanie osobom uzależnionym i członkom ich rodzin pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- ✓ przyjmowanie wniosków o zastosowanie leczenia lub objęcie terapią,
- ✓ motywowanie i zobowiązywanie do podjęcia leczenia odwykowego,
- ✓ kierowanie do biegłych w przedmiocie orzekania o uzależnieniu,
- ✓ podejmowanie działań zmierzających zapobieganiu przemocy w rodzinie,
- ✓ kierowanie osób uzależnionych i uwikłanych w przemoc domową do specjalistów i instytucji świadczących usługi specjalistyczne,
- ✓ inicjowanie działań zmierzających do animacji i aktywizacji środowiska lokalnego w niesienie pomocy osobom z problemem alkoholowym i problemem przemocy,
- ✓ inicjowanie i organizacja szkoleń, debat i konferencji w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie,
- ✓ organizowanie pomocy dzieciom ze środowisk zagrożonych marginalizacją, ze szczególnym uwzględnieniem problemów alkoholowych.

3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy:

- ✓ inicjowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży,
- ✓ inicjowanie i prowadzenie kampanii informacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej,

- ✓ podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym ze szczególnym naciskiem na promocję zdrowego stylu życia, kierowanych do dzieci i młodzieży,
- ✓ wspieranie realizacji pozalekcyjnych programów sportowych, opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych.

4) Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu:

- ✓ prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych,
- ✓ podejmowanie działań wobec firm prowadzących reklamę napojów alkoholowych w sposób niezgodny z przepisami,
- ✓ podejmowanie działań informacyjnych i profilaktycznych skierowanych do kierowców pojazdów mechanicznych,
- ✓ prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż alkoholu.

5) Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi w rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie:

- ✓ organizacja i współorganizacja szkoleń, debat, konferencji i imprez profilaktycznych,
- ✓ prowadzenie działań o charakterze interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania i usuwania skutków problemów uzależnień i przemocy.

6) Realizacja zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Poniżej przedstawiono dane z lat 2019 – 2021 roku pochodzące z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zdunach:

- ✓ **(Dane z grudnia 2021 roku)**
- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymała 19 zgłoszeń o przeprowadzenie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego.
- ✓ **(Dane z grudnia 2020 roku)**
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymała 14 zgłoszeń o przeprowadzenie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego.
- Gminna komisja skierowała do sądu 1 sprawę o nałożenia obowiązku leczenia odwykowego.
- ✓ **(Dane z grudnia 2019 roku)**
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymała 10 zgłoszeń o przeprowadzenie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego.

- Gminna komisja skierowała do sądu 3 sprawę o nałożenia obowiązku leczenia odwykowego.

Dostępność napojów alkoholowych w gminie Zduny oraz zasoby instytucjonalne służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych na terenie gminy:

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Zduny - ogółem 27 punktów w tym według:

Według zawartości alkoholu:

- ✓ do 4,5% 27 punktów sprzedaży
- ✓ od 4,5% do 18% 19 punktów sprzedaży
- ✓ powyżej 18% 17 punktów sprzedaży

Do spożycia poza miejscem sprzedaży - 18 punktów w Gminie Zduny

wg zawartości alkoholu:

- ✓ do 4,5% 18 punktów sprzedaży
- ✓ od 4,5% do 18% 17 punktów sprzedaży
- ✓ powyżej 18% 15 punktów sprzedaży

Do spożycia w miejscu sprzedaży – 9 punktów sprzedaży w gminie Zduny

wg zawartości alkoholu:

- ✓ do 4,5% 9 punktów sprzedaży
- ✓ od 4,5% do 18% 2 punkty sprzedaży
- ✓ powyżej 18% 2 punkty sprzedaży

Wartość sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Zduny w latach 2019-2021:

W roku 2019 wartość sprzedaży napojów alkoholowych wynosiła :

- do 4,5 % zawartości alkoholu (oraz piwa) - 3.550.695,48 zł
- od 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) – 549.299,06 zł
- powyżej 18 % zawartości alkoholu – 3.403.303,06 zł

Razem : 7.503.297,60 zł

W roku 2020 wartość sprzedaży napojów alkoholowych wynosiła :

- do 4,5 % zawartości alkoholu (oraz piwa) - 3.577.323,00 zł
- od 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) – 596.704,00 zł

- powyżej 18 % zawartości alkoholu – 3.736.477,00 zł

Razem : 7.910.504,00 zł

W roku 2021 wartość sprzedaży napojów alkoholowych wynosiła :

- do 4,5 % zawartości alkoholu (oraz piwa) - 3.502.122,50 zł

- od 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) – 608.234,18 zł

- powyżej 18 % zawartości alkoholu – 3.945.004,80 zł

Razem : 8.055.361,48 zł

Przy Gminnej Komisji RPA działa zespół ds. motywowania i wspierania do leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz zespół do spraw kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. A w ramach profilaktyki szkolnej realizowane są zajęcia w formie warsztatów profilaktycznych w szkołach finansowane przez Gminną Komisję RPA w Zdunach.

Procedura zobowiązująca osoby uzależnione od alkoholu do leczenia odwykowego

Leczenie osób uzależnionych co do zasady jest dobrowolne, a obowiązek leczenia może być nałożony wyłącznie przez Sąd. Sądami właściwymi do rozpatrywania spraw o zobowiązanie do leczenia są wydziały rodzinne i nieletnich w Sądach Rejonowych. Przepisy regulujące procedurę leczenia osób uzależnionych od alkoholu reguluje ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Do Sądu złożyć wniosek mogą dwie instytucje: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Prokurator. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zdunach przyjmuje wnioski o leczeniu osób uzależnionych od alkoholu, które posiadają miejsce zamieszkania lub pobytu na terenie gminy Zduny. Najlepiej jest, gdy osoba zgłaszająca problem to członek najbliższej rodziny, który dobrze zna skalę problemu i wie, jak naprawdę wygląda sytuacja rodzinna. Ponadto, wniosek o leczenie mogą do Komisji złożyć inne instytucje, takie jak OPS, Policja itp. Również sama osoba uzależniona z własnej inicjatywy może przyjść do GKRPA po pomoc i poradę w sprawie podjęcia leczenia.

Należy pamiętać, że zgodnie z obowiązującymi przepisami, na przymusowe leczenie można skierować osoby, które w związku ze swoją chorobą alkoholową:

- ✓ powodują rozkład życia rodzinnego,
- ✓ powodują demoralizację nieletnich,

- ✓ systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny,
- ✓ uchylają się od pracy.

Podczas zgłoszenia osoby, w stosunku do której jest podejrzenie uzależnienia od alkoholu, zgłaszający wypełnia wniosek, zawierający szczegółowe dane zgłaszanej osoby. Jeżeli istnieją inne dokumenty potwierdzające uzależnienie, np. karty leczenia szpitalnego, zaświadczenie lekarskie, informacje z Policji itp., należy je zabrać ze sobą celem dołączenia do akt sprawy. Składający wniosek może zastrzec sobie anonimowość, jeżeli obawia się negatywnej reakcji osoby pijącej. Ponadto w przypadku skierowania sprawy do sądu o przymusowe leczenie, osoba zgłaszająca może występować w sądzie jako świadek. Na podstawie wypełnionego wniosku, Komisja wzywa osobę, co do której zachodzi podejrzenie, że jest uzależniona od alkoholu, do osobistego zgłoszenia się na tzw. rozmowę motywującą do leczenia. Termin zgłoszenia się na rozmowę określony jest w zaproszeniu, które przesyłane jest listem.

Dobrowolne leczenie

To wariant najbardziej optymistyczny, bo dobrowolne podjęcie leczenia daje największe szanse na wyjście z nałogu. Zawsze należy pamiętać, że leczenie jest bezpłatne. Osoba, która dobrowolnie podejmie leczenie w wybranym przez siebie ośrodku, nie jest pozostawiana sama sobie, gdyż zobowiązana jest do zgłoszenia się na posiedzenie komisji z aktualnym zaświadczeniem potwierdzającym uczęszczanie na terapię. Takie osoby zawsze są informowane, że w przypadku zaprzestania leczenia i zaniedbania dostarczania zaświadczeń kontynuacji leczenia, sprawa zostanie skierowana do Sądu.

Osoba wezwana przychodzi na spotkanie i oświadcza, że nie ma problemu alkoholowego

W takiej sytuacji komisja może skierować na badanie do biegłych sądowych, którzy są uprawnieni do orzekania o uzależnieniu (są to: lekarz psychiatra oraz psycholog). Badanie jest bezpłatne (koszty pokrywa Gmina). Wynik badania jest bardzo istotny zarówno dla Komisji, jak i w ewentualnym postępowaniu przed Sądem. Jeżeli z opinii biegłych wynika, że osoba nie jest uzależniona, sprawa przed Komisją jest zamykana. Jeżeli natomiast z opinii biegłych wynika, że dana osoba jest uzależniona i chce podjąć leczenie dobrowolnie, to zastosowanie ma wariant 1 (czyli leczenie dobrowolne, ale pod nadzorem Komisji). Jeżeli – mimo opinii biegłych potwierdzających uzależnienie – osoba odmawia leczenia, stosuje się wariant 3 (wniosek do Sądu).

Kierowanie wniosku o zobowiązanie do leczenia do Sądu

Procedura sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego jest uruchamiana w następujących przypadkach: mimo opinii biegłych potwierdzających uzależnienie osoby, odmawia podjęcia leczenia; wtedy, gdy osoba, która zgodziła się na badanie przez biegłych, nie zgłosi się na nie, Komisja również kieruje sprawę do Sądu – Komisja bowiem nie ma możliwości zmuszania kogokolwiek do badania, natomiast uprawnienie takie przysługuje Sądowi: do Sądu sprawa kierowana jest wtedy, gdy osoba nie zgłosi się na rozmowę motywacyjną (wezwanie na rozmowę wysyłane jest listem, za zwrotnym potwierdzeniem odbioru); w przypadku, gdy osoba zgłosi się na wezwanie Komisji i oświadczy od razu, że nie zgadza się na badanie przez biegłych i nie zamierza się leczyć dobrowolnie, sprawa również jest kierowana do Sądu.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, Sąd powinien wyznaczyć pierwszą rozprawę w ciągu miesiąca od wpłynięcia wniosku Komisji o przymusowe leczenie uczestnika (bo tak zgodnie z przepisami prawa nazywa się osobę, co do której złożony został wniosek do Sądu). Jeżeli w danej sprawie brak jest opinii biegłych (bo np. osoba nie zgodziła się na badanie przez biegłych przed Komisją), to Sąd kieruje taką osobę na badanie. Trzeba pamiętać, że postępowanie sądowe może się przedłużać, np. z powodu nieobecności uczestnika, uchylania się od badania przez biegłych, przedstawiania dowodów itp. Sąd ma uprawnienie do nakazania przymusowego doprowadzenia przez Policję uczestnika na rozprawę, również na badanie. Komisja nie ma wpływu na czas rozpatrzenia sprawy przez Sąd. Ten etap postępowania odbywa się już bez udziału członków Komisji (z pewnymi wyjątkami, gdy Sąd zdecyduje o obowiązku uczestniczenia przedstawiciela Komisji podczas rozprawy). Sąd może na podstawie zebranych dowodów (opinii biegłych, zeznań uczestnika, świadków, wywiadu) wydać następujące orzeczenie: oddalić wniosek, gdy osoba nie jest uzależniona, orzec obowiązek leczenia odwykowego w otwartym (niestacjonarnym) zakładzie leczniczym (czyli poradni) lub w zakładzie zamkniętym (stacjonarnym, czyli szpitalu). Postępowanie przed sądem jest dla osoby uzależnionej bezpłatne. Sąd orzeka o obowiązku leczenia odwykowego w formie postanowienia, od którego posługuje apelacja. Sądowy obowiązek poddania się leczeniu odwykowemu trwa tak długo, jak tego wymaga cel leczenia, nie dłużej jednak niż dwa lata od uprawomocnienia się orzeczenia sądu. Na czas trwania obowiązku leczenia sąd może ustanowić nadzór kuratora.

Na terenie gminy Zduny nie ma:

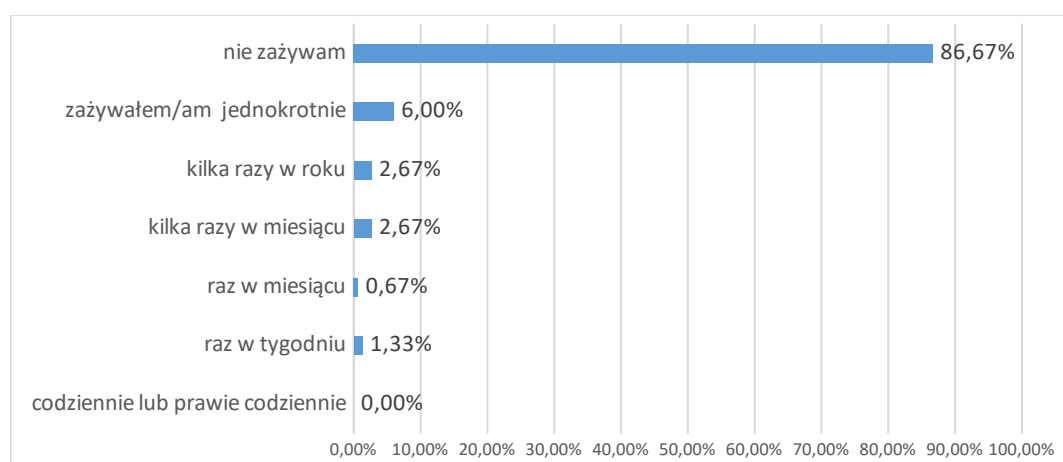
- ✓ Placówek leczenia odwykowego - mieszkańcy gminy korzystają z poradni o zasięgu powiatowym:
- ✓ Przychodni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
- ✓ Oddziału detoksykacyjnego
- ✓ Całodobowego Ośrodka terapii Uzależnienia od Alkoholu
- ✓ Dziennego Ośrodka terapii Uzależnienia od Alkoholu

W gminie Zduny nie są prowadzone:

- ✓ Al-Anon (dla współuzależnionych)

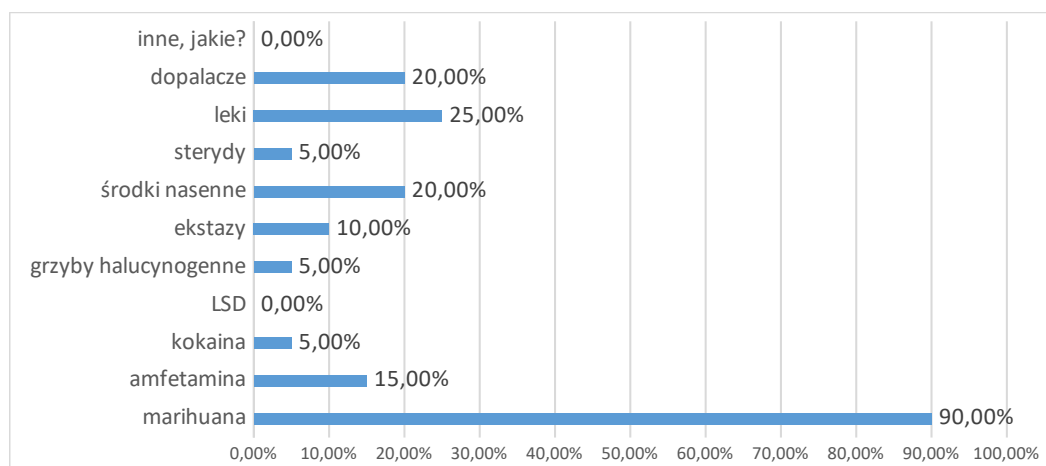
III.5. Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Kolejnym ważnym zagadnieniem, który został poddany zbadaniu, był problem uzależnienia od środków psychoaktywnych. W celu sprawdzenia skali problemu w Gminie Zduny respondentom zadano pytanie o to, jak często zażywają tego typu substancje. 13,34% badanych zadeklarowało spożywanie środków psychoaktywnych, w tym 6,00% osób zażywało te substancje jednokrotnie oraz po 2,67% osób sięga po nie kilka razy w roku, bądź kilka razy w miesiącu.

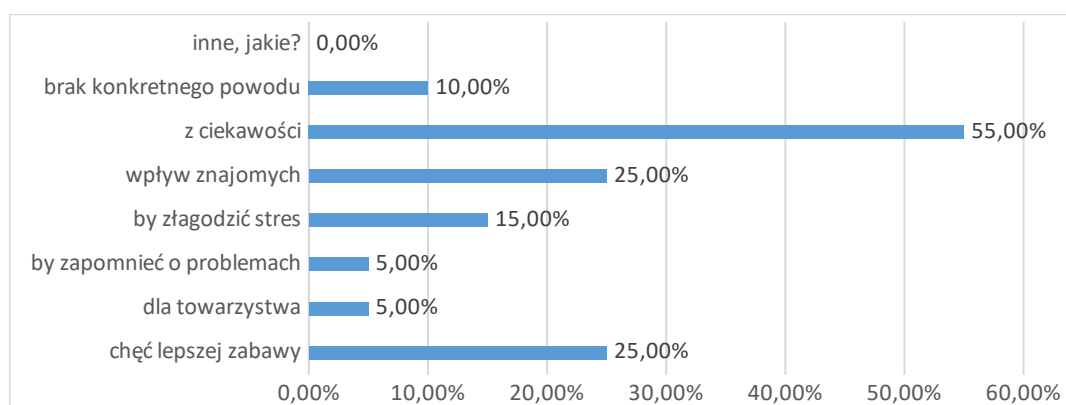
Wykres 11 Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze)?

W celu pogłębienia wiedzy dotyczącej zażywania substancji psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców, ankietowanych poproszono o wskazanie, jakie środki psychoaktywne stosowali. Z zebranego materiału badawczego wynika, iż największa część respondentów sięgała po marihuanę (90,00%), ale także następujące substancje: leki (25,00%), dopalacze lub środki nasenne (po 20,00%), a także amfetaminę (15,00%).

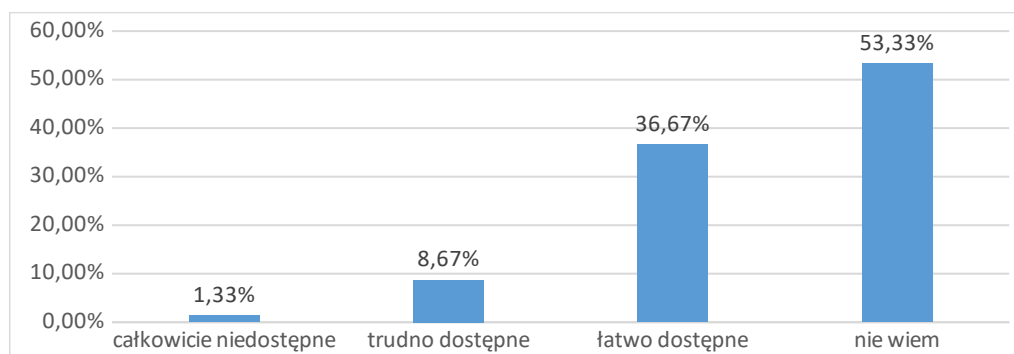
Wykres 12 Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Respondenci, którzy wcześniej zadeklarowali spożywanie substancji psychoaktywnych zostali poproszeni o określenie przyczyn sięgania po nie. Najczęściej ankietowani wskazywali na: ciekawość (55,00%), chęć lepszej zabawy bądź wpływ znajomych (po 25,00%), by złagodzić stres (15,00%), bądź brak konkretnego powodu (10,00%).

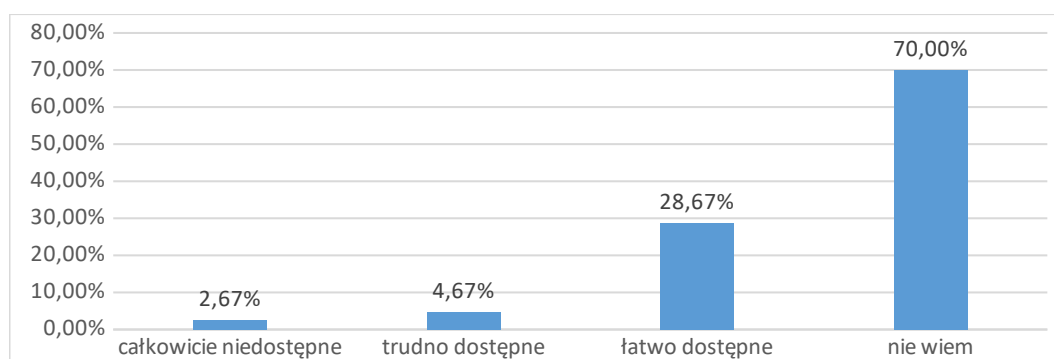
Wykres 13 Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Celem diagnozy problemu narkotykowego w Gminie Zduny, było również sprawdzenie dostępności środków psychoaktywnych w społeczności lokalnej. Wszystkich ankietowanych biorących udział w badaniu poproszono o ocenę możliwości pozyskania narkotyków na terenie ich miejscowości. Warto zwrócić uwagę na to, że zdaniem 36,67% mieszkańców takie substancje w obszarze miejsca ich zamieszkania, jest łatwo pozyskać. Większość badanych nie ma wiedzy na ten temat (53,33%), w opinii 2,00% są one całkowicie niedostępne, a według 8,67% osób są one trudno dostępne.

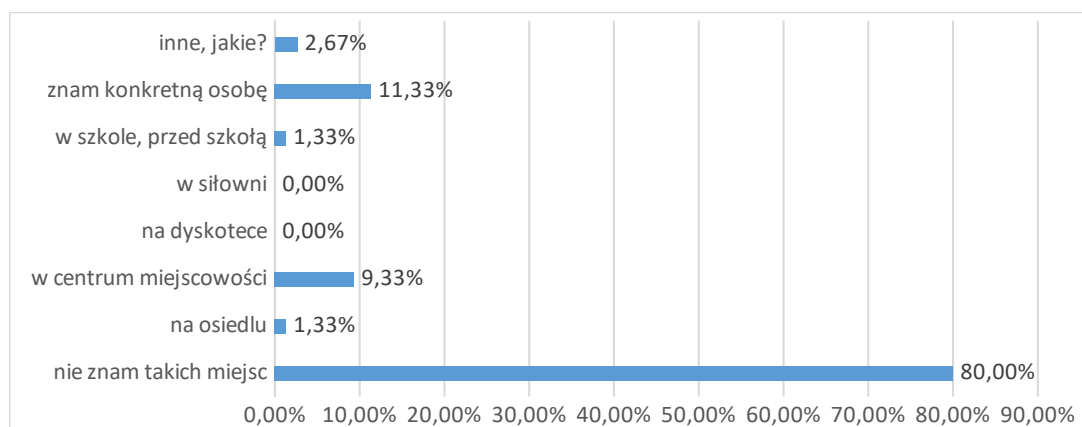
Wykres 14 Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

W kolejnym pytaniu ankietowanych poproszono o ocenę możliwości pozyskania dopalaczy. Wyniki wskazują na to, że mieszkańcy mają nieco mniejszą wiedzę na temat dostępności dopalaczy niż narkotyków. 70,00% mieszkańców nie wie, jaka jest możliwość pozyskania takich substancji, 4,67% uważa, że są one trudno dostępne na terenie gminy, zdaniem 2,67% respondentów całkowicie niedostępne. Natomiast w opinii 28,67% mieszkańców dopalacze na terenie ich miejscowości łatwo jest pozyskać.

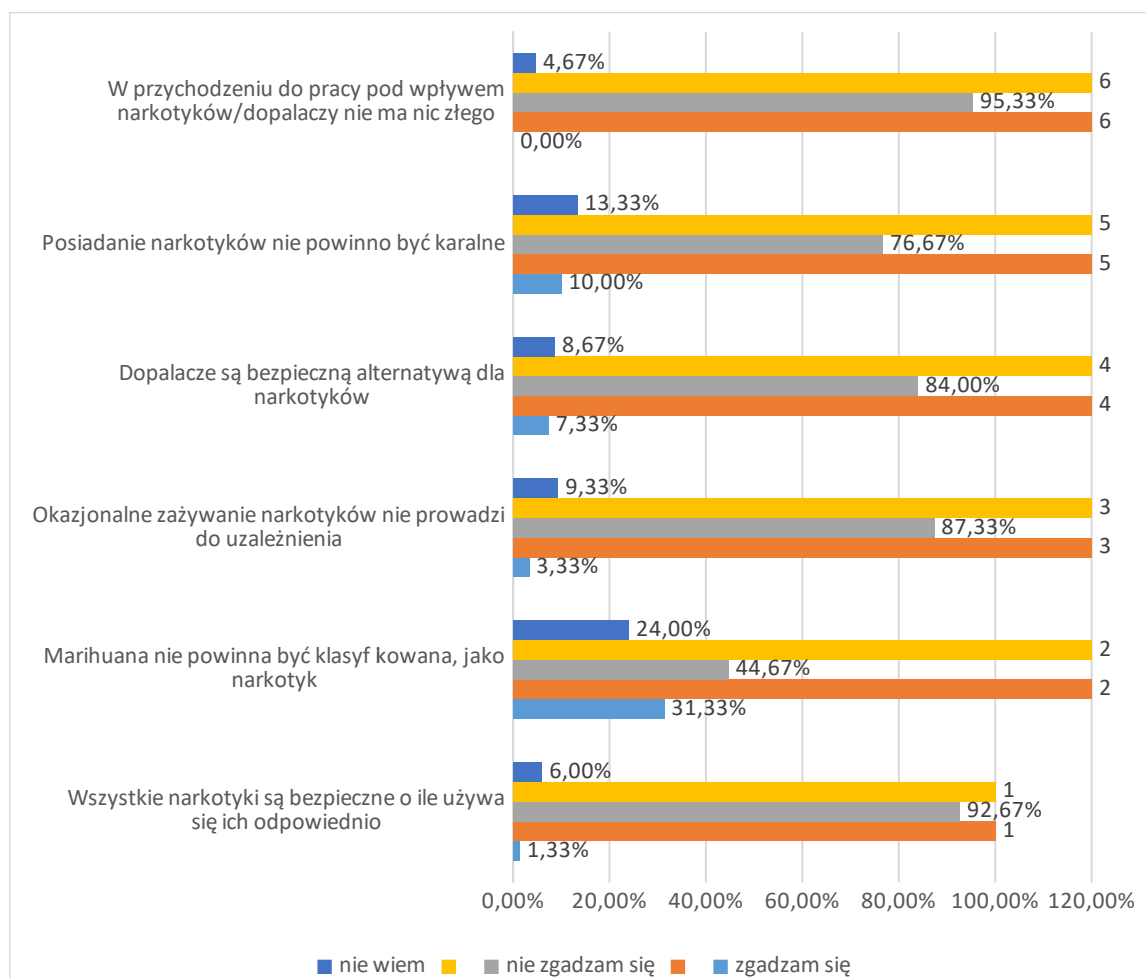
Wykres 15 Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

Respondentom zostało również zadane pytanie o znajomość miejsc na terenie ich miejscowości, gdzie można pozyskać narkotyki lub dopalacze. Większość mieszkańców nie zna takich miejsc (80,00%), jednak 11,33% wskazało na znajomość konkretnej osoby. Zdaniem 9,33% osób można pozyskać je w centrum miejscowości, a w odpowiedzi „inne, jakie?” (2,67%) ankietowani napisali: „stadion”, „parking, stadion”, „stary cmentarz” oraz „okolice biedronki”.

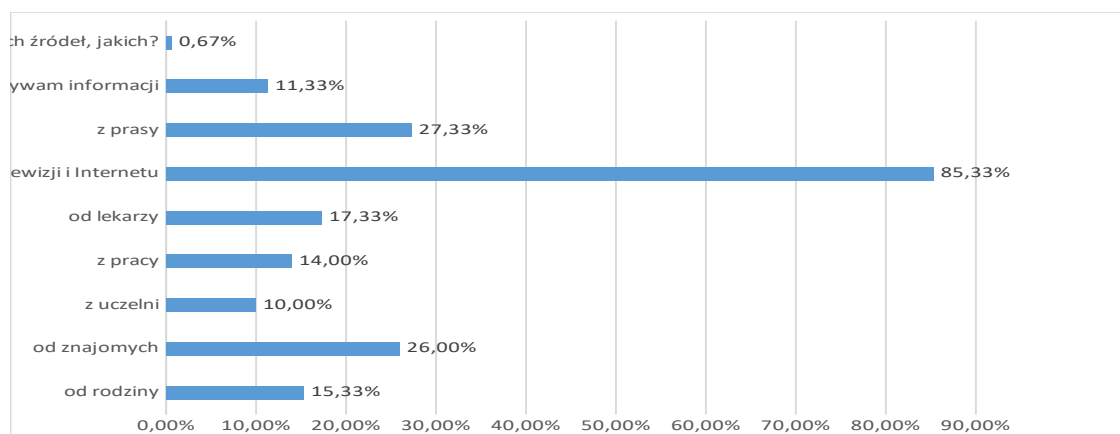
Wykres 16 Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Ankietowanych poproszono o ustosunkowanie się do sześciu stwierdzeń. Pytanie miało na celu sprawdzenie wiedzy ankietowanych dotyczącej substancji psychoaktywnych. Co istotne, zdecydowana większość ankietowanych twierdzi, iż przychodzenie do pracy pod wpływem narkotyków lub dopalaczy jest czymś złym (95,33%). Również znaczna część osób uważa, że posiadanie narkotyków powinno być karalne (76,67%), a 10,00% osób nie zgodziło się z tą opinią. 84,00% badanych sądzi, iż dopalacze nie są bezpieczną alternatywą dla narkotyków, Natomiast 7,33% osób uważa, że te substancje mogą być alternatywą. Dodatkowo 3,33% respondentów uważa, że okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnień, a 87,33% osób nie zgodziło się z tą opinią. Jeśli chodzi o stosunek do marihuany to 44,67% osób uważa, że nie powinna być ona zaliczana do narkotyków. Nie zgadza się z tym 31,33% badanych. Co istotne, zdecydowana większość respondentów (92,67%) uważa, że żadne narkotyki nie są bezpieczne, bez względu na to czy używa się ich odpowiednio, a 1,33% badanych nie zgodziło się z tą opinią. Dane pokazują, iż ankietowani posiadają wiedzę dotyczącą stosowania substancji psychoaktywnych i ich wpływu na zdrowie.

Wykres 17 Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

Najwięcej badanych mieszkańców czerpie informacje na temat konsekwencji nadużywania substancji psychoaktywnych z telewizji i Internetu (85,33%). W dalszej kolejności badani wskazywali na: prasę (27,33%), od znajomych (26,00%), od lekarzy (17,33%) bądź od rodziny (15,33%). Istotną informacją jest fakt, iż 11,33% osób w ogóle nie czerpie wiedzy na ten temat, co może wskazywać, iż nie interesują się tą tematyką. W odpowiedzi „z innych źródeł, jakich?”, ankietowani napisali: „książki” lub „specjalistyczne opracowania”.

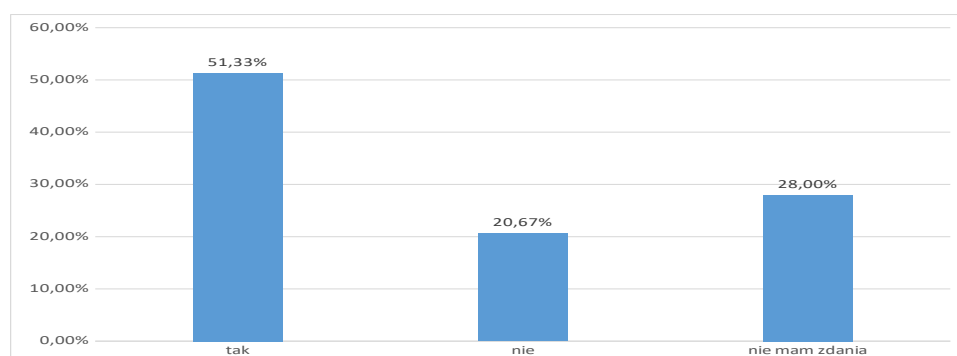

Wykres 18 Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

III.6. Problem uzależnień behawioralnych z perspektywy dorosłych mieszkańców

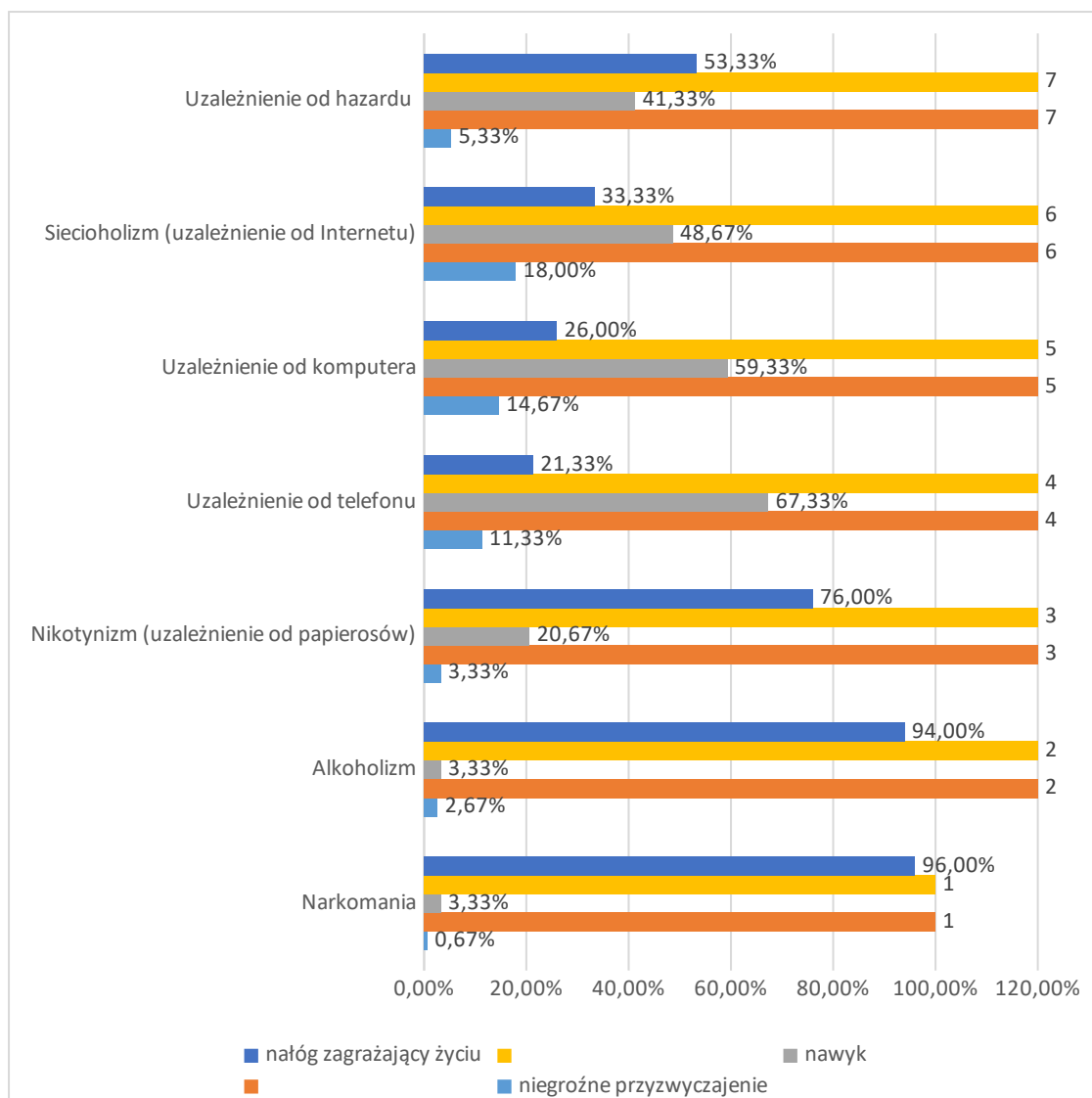
Uzależnienia behawioralne (zwane także nałogami behawioralnymi) to pewne zachowania (np. korzystanie z Internetu, pracowanie, uprawianie ćwiczeń), które „krążą” wyłącznie wokół określonej czynności, np. myślimy o graniu w naszą ulubioną grę, nie możemy skupić się na lekcji, a gdy tylko mamy wolny czas, natychmiast włączamy komputer i gry (lub robimy to w każdej wolnej chwili na smartfonie).

Niniejszy blok pytań ma na celu sprawdzenie wiedzy mieszkańców na temat bezpiecznego korzystania z nowych mediów oraz sprawdzenia skali zjawiska uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców gminy. Na początek ankietowanych zapytano, czy ich zdaniem uzależnienia behawioralne powinny być leczone w ramach ubezpieczenia zdrowotnego. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło tutaj 51,33% osób, a 20,67% uważa, że ubezpieczenie nie powinno pokrywać tych kosztów. 28,00% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

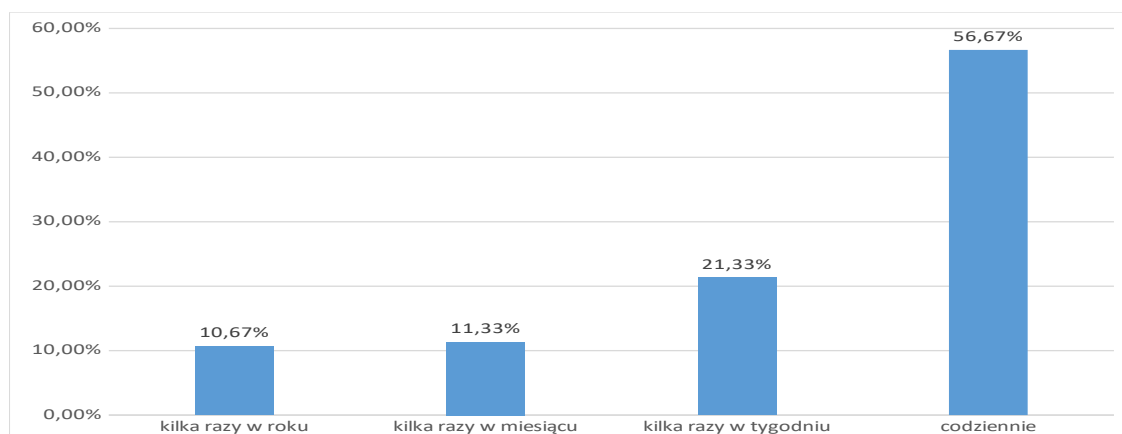
Wykres 19 Czy, Pana/i zdaniem, uzależnienia behawioralne powinny być leczone w ramach ubezpieczenia zdrowotnego czy też nie?

Respondenci zostali poproszeni o udzielenie opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Ponad połowa ankietowanych uważa, że uzależnienie od hazardu jest nałogiem zagrażającym życiu (53,33%), następnie 48,67% badanych twierdzi, iż sieciologizm, uzależnienie od komputera (59,33%) oraz uzależnienie od telefonu (67,33%) jest zwykłym nawykiem. Według 76,00% dorosłych osób nikotynizm jest nałogiem zagrażającym życiu, tak jak alkoholizm (94,00%) oraz narkomania (96,00%).

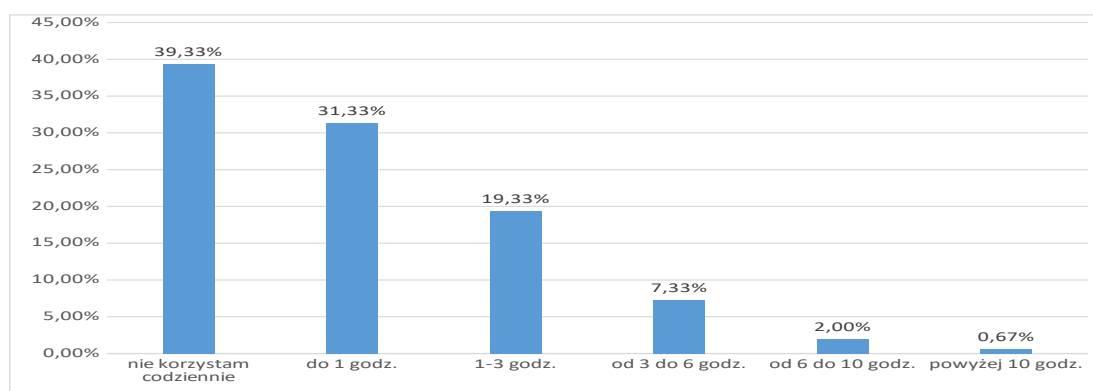
Wykres 20 Jaka jest Pana/i opinia na temat różnego rodzaju uzależnień? Zaznacz odpowiednią odpowiedź przy każdym uzależnieniu:

Większość ankietowanych, spędza czas na korzystaniu z komputera i Internetu codziennie (56,67%). Do kilku razy w roku na tę aktywność przeznacza czas 10,67% osób, a kilka razy w miesiącu – 11,33%. Natomiast 21,33% osób korzysta z tych urządzeń kilka razy w tygodniu.

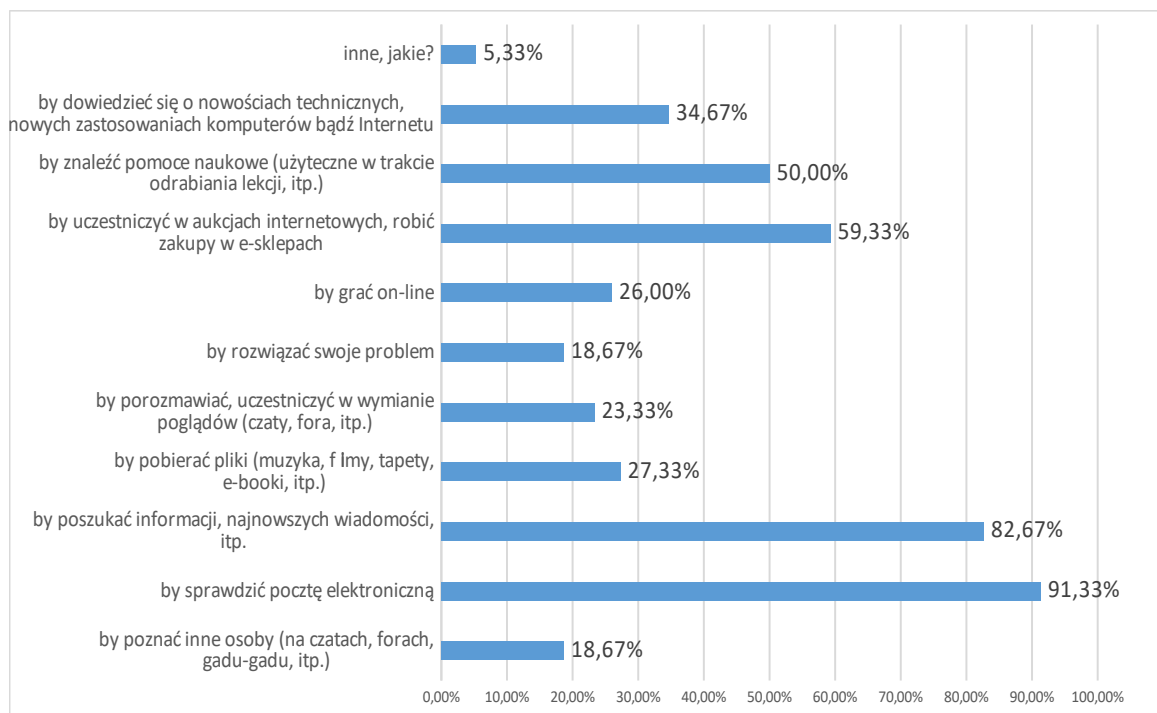
Wykres 21 Jak często korzysta Pan/i z komputera/Internetu? Można udzielić jednej odpowiedzi.

Dodatkowo większość ankietowanych każdego dnia spędza do 1 godziny na korzystaniu z komputera i Internetu (31,33%). Do od 1 do 3 godzin dziennie na tę aktywność przeznaczają czas 19,33% osób, a od 3 do 6 godzin – 7,33%. Niebezpieczną ilość czasu na tę czynność, tj. od 6 do 10 godzin, przeznaczają 2,00% osób, a 0,67% ankietowanych korzysta z komputera lub Internetu powyżej 10 godzin dziennie. Natomiast 39,33% osób nie korzysta z tych urządzeń codziennie.

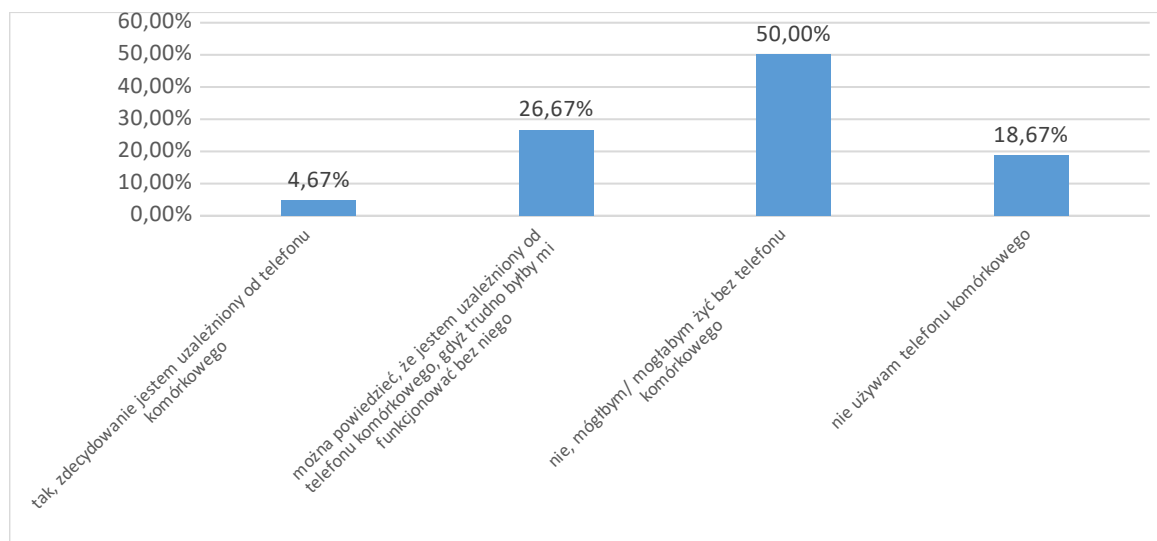
Wykres 22 Ile czasu dziennie spędza Pan/i korzystając z komputera/Internetu (z wyłączeniem pracy)? Można udzielić jednej odpowiedzi.

Respondenci najczęściej korzystają z Internetu/komputera w celu: sprawdzania poczty elektronicznej (91,33%), poszukiwania informacji, najnowszych wiadomości (82,67%), bądź uczestniczenia w aukcjach internetowych (59,33%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (5,33%) mieszkańcy wymieniali: praca, Netflix, rozwój osobisty, czy też płatności za media i inne usługi.

Wykres 23 Do jakich celów używa Pan/i najczęściej komputera/Internetu? Można wybrać kilka odpowiedzi.

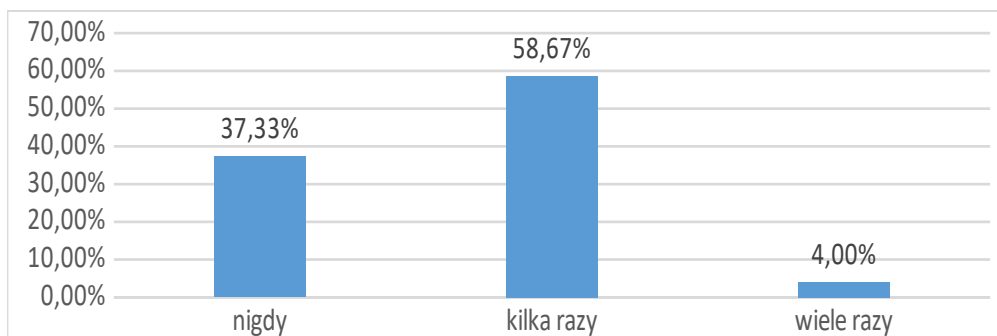
Co istotne, połowa ankietowanych uważa, iż mogliby żyć bez telefonu komórkowego (50,00%), zaś 26,67% osób sądzi, iż są uzależnieni od telefonu komórkowego. 4,67% respondentów uważa, że są zdecydowanie uzależnieni od telefonu, a 18,67% osób nie używa go wcale.

Wykres 24 Czy uważa Pan/i siebie za osobę uzależnioną od telefonu komórkowego?

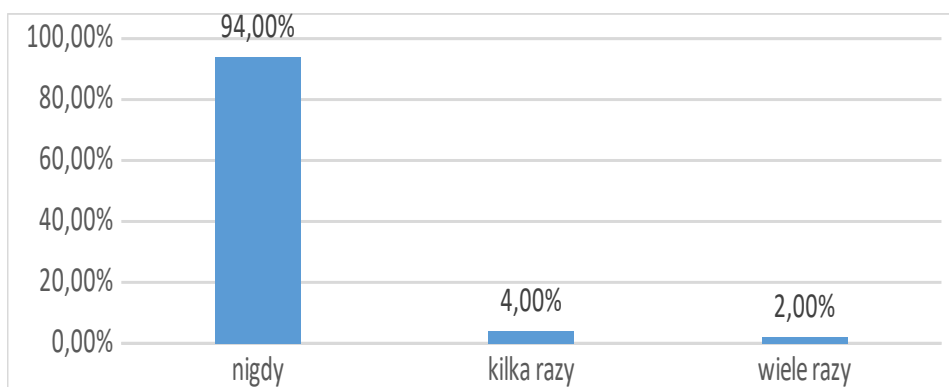
Kolejne trzy pytania dotyczyły doświadczeń respondentów związanych z hazardem. Na początek ankietowanych zapytano, czy kiedykolwiek brali udział w konkursach

organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych w których wysyła się płatne smsy. 37,33% osób nigdy nie korzystało z takich usług, 58,67% osób robiło to kilka razy, a 4,00% osób robiło to wiele razy.

Wykres 25 Czy brał/a Pan/i udział w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych w których wysyła się płatne smsy?

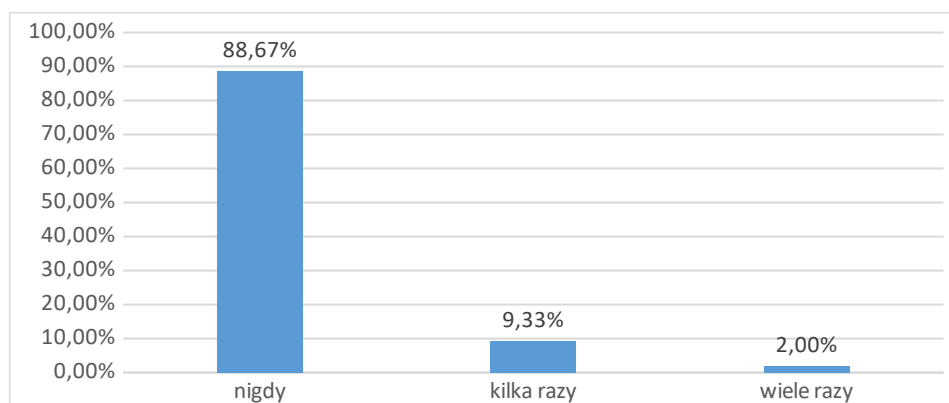
Natomiast na automatach w salonach gier nigdy nie grało 94,00% osób. Kilka razy robiło to 4,00% respondentów, a wiele razy – 2,00% osób.

Wykres 26 Czy grał/a Pan/i na automatach, w salonach gier?

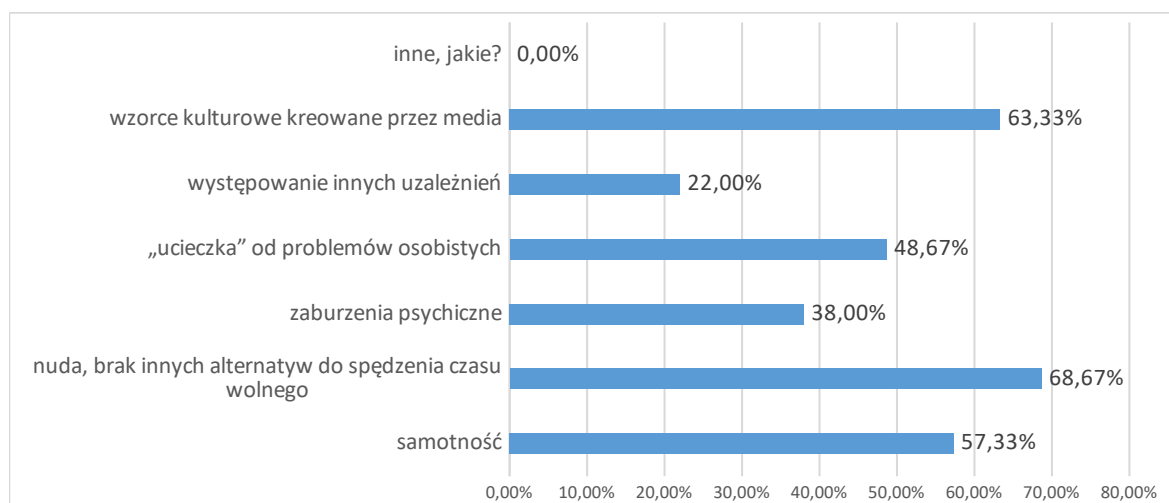
Zakłady bukmacherskie kilka razy obstawiało 9,33% ankietowanych, a wiele razy 2,00% badanych. Nigdy nie obstawiało ich 88,67% respondentów.

Zebrany materiał badawczy wskazuje, iż problem hazardu w gminie nie przybiera dużych rozmiarów, jednak jest on obecny. W związku z tym zaleca się podejmowanie działań profilaktycznych, (np. kampanii profilaktycznych), aby zapobiegać zwiększaniu się skali tego zjawiska.

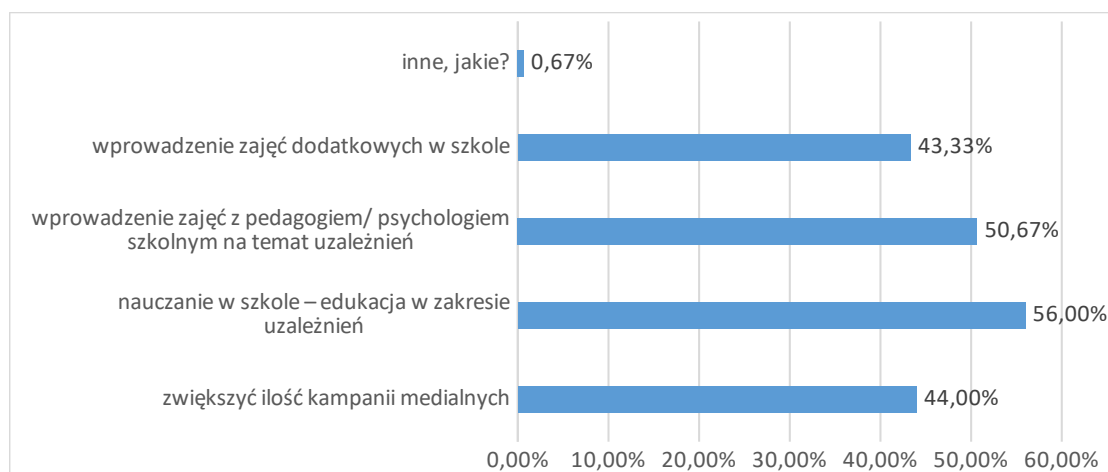
Wykres 27 Czy obstawiał/a Pan/i zakłady bukmacherskie, np. STS, Totomix?

Respondentów zapytano, jakie ich zdaniem są przyczyny uzależnień od czynności takich jak: Internet, telefon komórkowy, zakupy, gry komputerowe, czy też hazard. Według ankietowanych jest to: nuda, brak alternatyw do spędzania wolnego czasu (68,87%), wzorce kulturowe kreowane przez media (63,33%), samotność (57,33%), „ucieczka” od problemów osobistych (48,67%), zaburzenia psychiczne (38,00%), czy też występowanie innych uzależnień (22,00%).

Wykres 28 Jakiej Pana/i zdaniem przyczyny uzależnień od czynności takich jak: Internet, telefon komórkowy, zakupy, gry komputerowe, hazard? Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

Ankietowani sądzą, iż najlepszym działaniem profilaktycznym zapobiegającym uzależnieniom behawioralnym jest edukacja w szkole (56,00%) oraz wprowadzenie zajęć z pedagogiem/psychologiem szkolnym (50,67%). Rzadziej wskazywano na: zwiększenie ilości kampanii medialnych (44,00%) oraz wprowadzenie dodatkowych zajęć w szkole (43,33%). W odpowiedzi „inne, jakie?” jedna osoba napisała (0,67%): „organizować czas dzieci i młodzieży tj. atrakcje, imprezy kulturowe itp.”

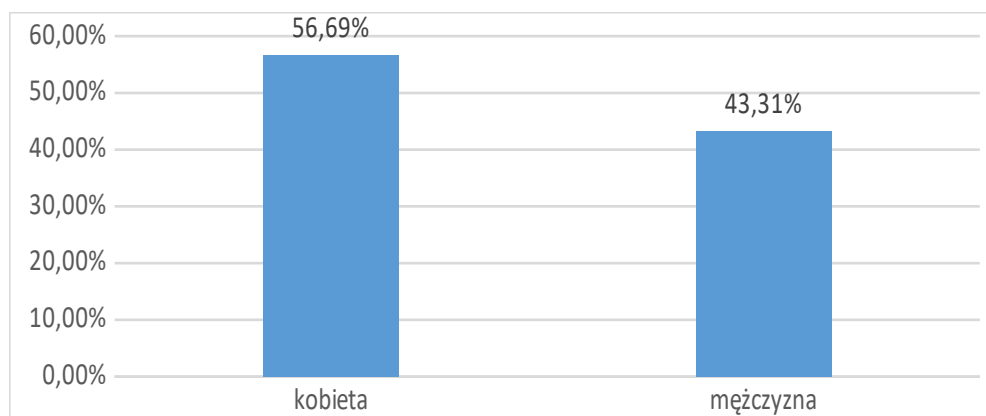
Wykres 29 Co według Pana/i należałoby zrobić, aby zapobiegać uzależnieniom behawioralnym? (możesz zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

IV. Badania dzieci i młodzieży

Uczniowie zostali przebadani za pomocą metody ankietowej przy użyciu kwestionariusza online. Badanie zostało podzielone na bloki poświęcone następującym problemom:

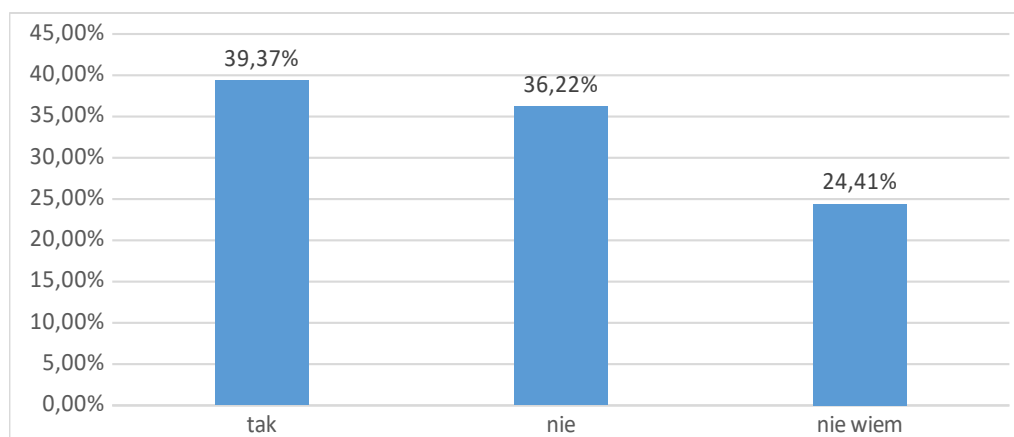
W badaniu dotyczącym problemów społecznych w Gminie Zduny wzięło udział 127 uczniów z dwóch szkół podstawowych i jednej ponadpodstawowej. Analizując badaną społeczność ze względu na płeć można dostrzec, iż w badaniu wzięło udział 56,69% dziewczynek i 43,31% chłopców.

Wykres 30 Płeć.

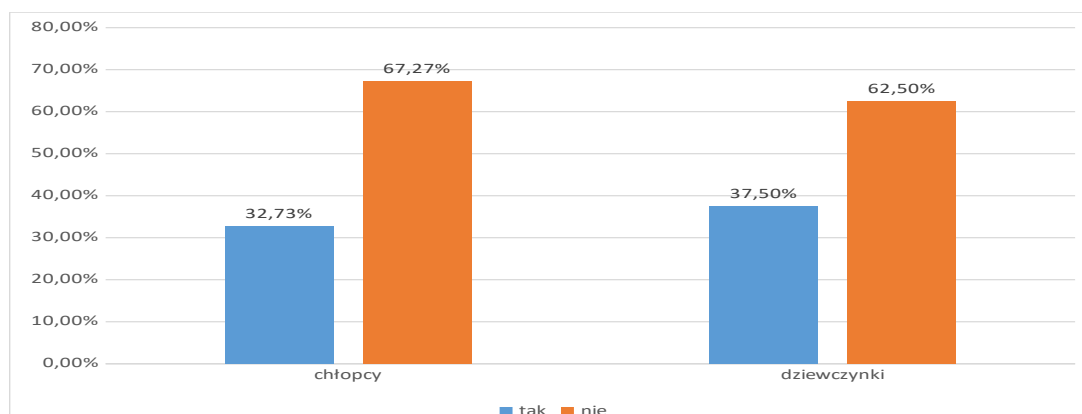
IV.1.Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Pierwszy blok pytań skierowanych do uczniów Gminy Zduny dotyczył problemu alkoholowego. Celem niniejszego działu było nie tylko oszacowanie skali problemu alkoholowego wśród najmłodszych mieszkańców, ale i sprawdzenie wiedzy ankietowanych związanej z tematyką uzależnień alkoholowych. Na początek respondentów zapytano, czy ich zdaniem, osoby w ich wieku spożywają alkohol. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło tutaj 39,37% badanych uczniów, następnie 36,22% ankietowanych uważa, że ich rówieśnicy nie piją alkoholu, zaś 24,41% młodych respondentów nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 31 Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

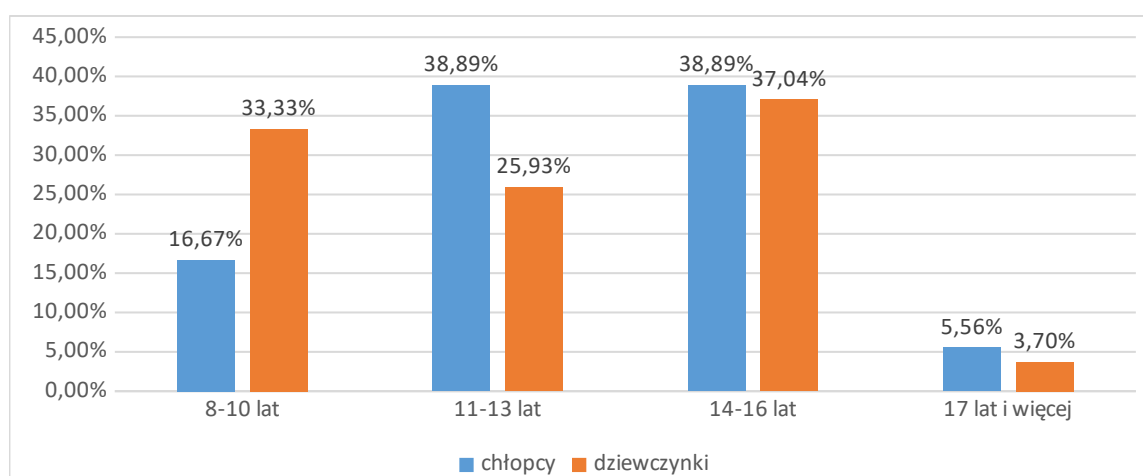
Do spożywania kiedykolwiek w życiu alkoholu przyznało się 32,73% uczniów oraz 37,50% uczennic. Natomiast 67,72% chłopców i 62,50% dziewczynek nigdy nie spożywało napojów alkoholowych.

Wykres 32 Czy próbowałeś/aś pić alkohol? – podział na płeć.

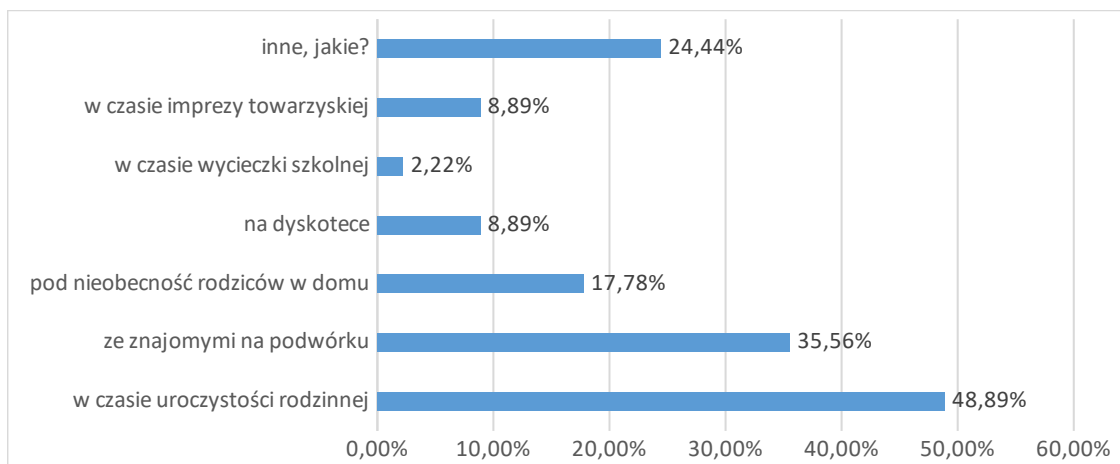
Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż piły alkohol.

Uczniowie najczęściej sięgali pierwszy raz po alkohol w wieku 14-16 lat (38,89% chłopców, 37,04% dziewczynek). 38,89% chłopców i 25,93% dziewczynek pierwszy raz piło alkohol w wieku 11-13 lat. W wieku 8-10 lat pierwszy raz po alkohol sięgnęło 16,67% chłopców oraz 33,33% dziewczynek, a w wieku 17 lat i więcej – 5,56% uczniów i 3,70% uczennic.

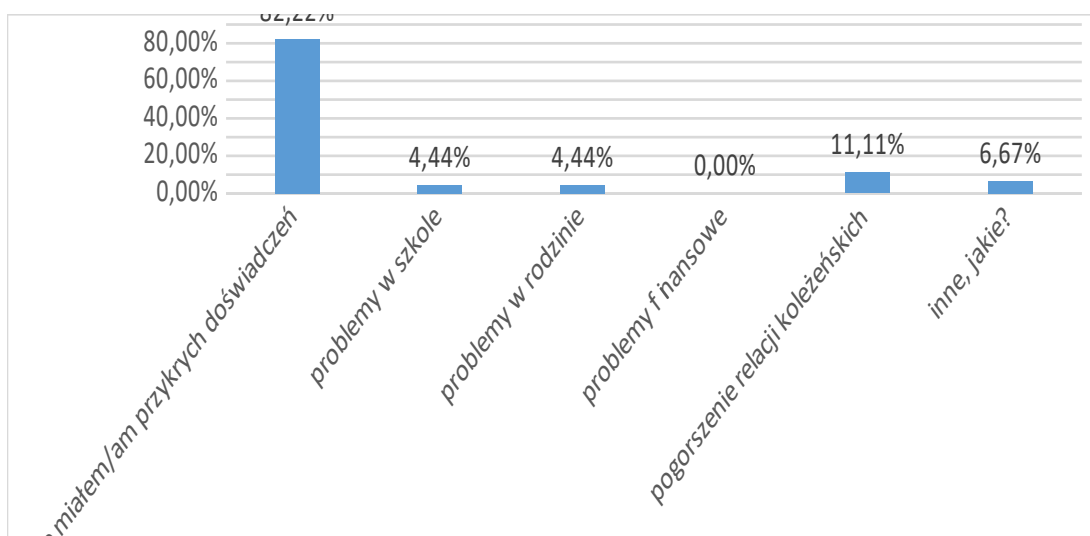
Wykres 33 W jakim wieku zaczęłeś/zaczęłaś pić alkohol? – podział na płeć.

Uczniowie przyznają, że po raz pierwszy sięgali po alkohol w czasie uroczystości rodzinnej (48,89%), ze znajomymi na podwórku (36,56%), a także: pod nieobecność rodziców w domu (17,78%), na dyskotecę (8,89%) oraz w czasie wycieczki szkolnej (2,22%). Dodatkowo 24,44% uczniów wskazało inne okoliczności, takie jak: „jak byli rodzice piwo bezalkoholowe”, „Sylwester”, „dziadek dał mi spróbować” lub „przypadkiem wzięłam łyka podczas imprezy rodzinnej”.

Wykres 34 W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

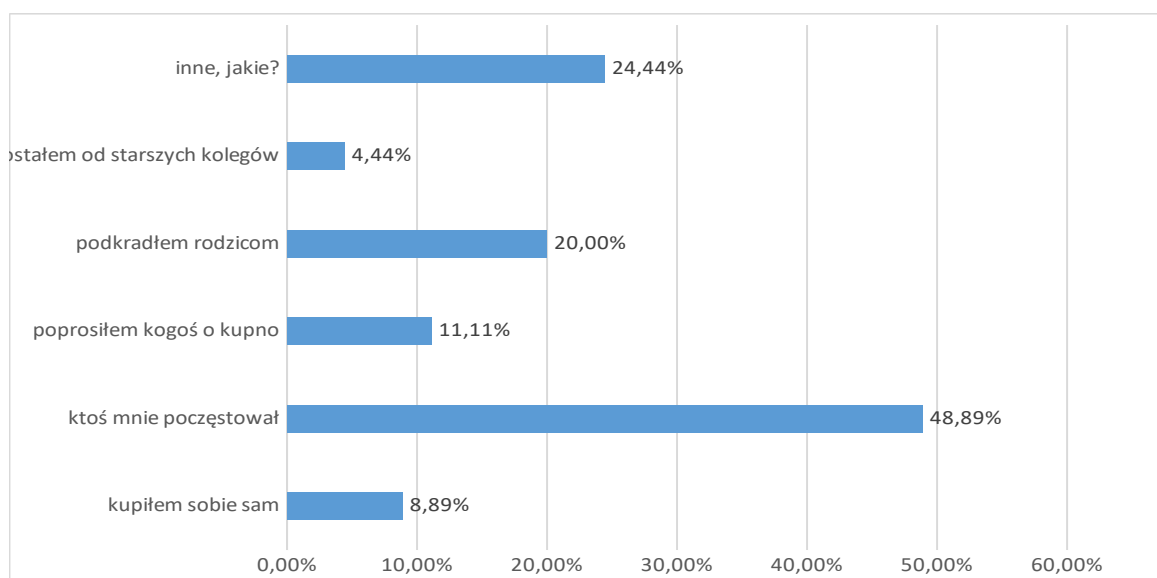
Większość uczniów, którzy przyznali, że spożywali już alkohol nie doświadczyło nigdy negatywnych konsekwencji związanych ze spożywaniem napoju wysokowego (82,22%). Pozostali uczniowie wskazywali, iż doświadczyli: pogorszenia relacji koleżeńskich (11,11%), problemów w rodzinie i w szkole (4,44%) oraz innych okoliczności, których nie wymieniono (6,67%).

Wykres 35 Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Następnie poproszono ankietowanych uczniów o wskazanie jak otrzymali alkohol. Ponad połowa badanych przyznała, że została nim poczęstowana (48,89%), może to wskazywać, iż uczniowie spożywali w tym przypadku alkohol jednorazowo na spróbowanie. Natomiast 20,00% uczniów podkraść alkohol rodzicom, kolejne 11,11% osób poprosiło kogoś o zakup alkoholu, 4,44% uczniów dostało alkohol od starszych kolegów. Natomiast 8,89% uczniów

kupiło sobie samodzielnie alkohol. 24,44% uczniów zdobyło alkohol w inny sposób: „rodzice dali mi spróbować piwo alkoholowe”, „rodzice mi dali na spróbowanie”, „rodzice mi dali się trochę napić”, „tata kazał mi nalać i łyknąłem”, „na imprezie było”, „było na imprezie”, „pomyliłam z sokiem po prostu”.

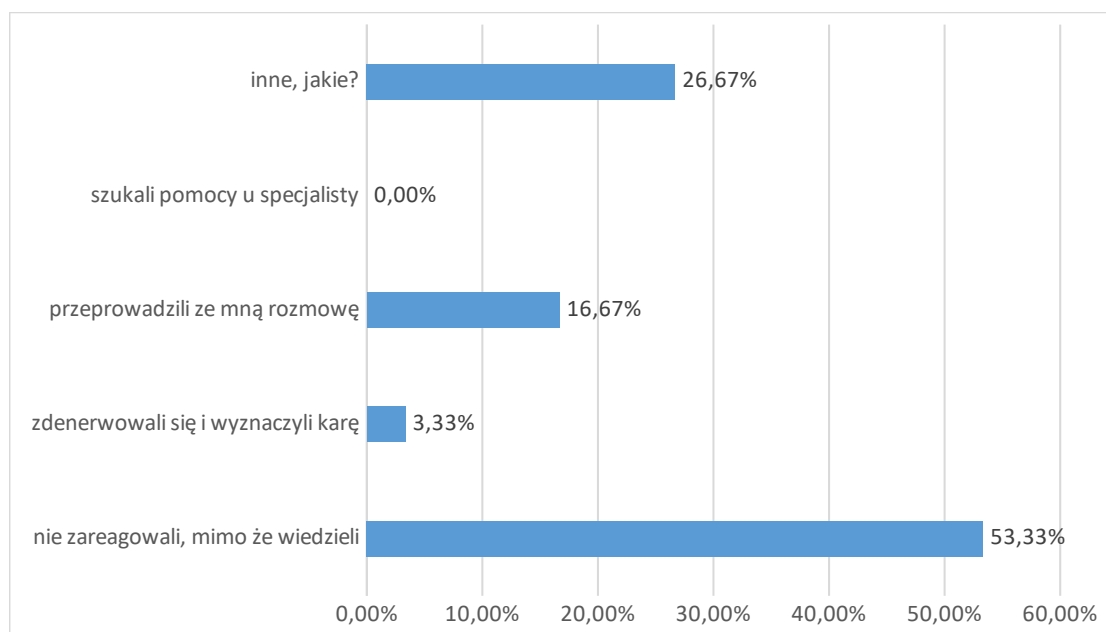

Wykres 36 Jak otrzymałeś/aś alkohol? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Celem sprawdzenia w jakim wieku są uczniowie, którzy samodzielnie kupili alkohol, skorelowano odpowiedź na pytanie „Jak otrzymałeś/aś alkohol?” ze zmienną płeć. Dane pokazują, iż większość, uczniów, która kupiła alkohol samodzielnie (łącznie 4 osoby) 14-16 lat. Natomiast 4,55% uczniów było w przedziale wiekowym 11-13 lat.

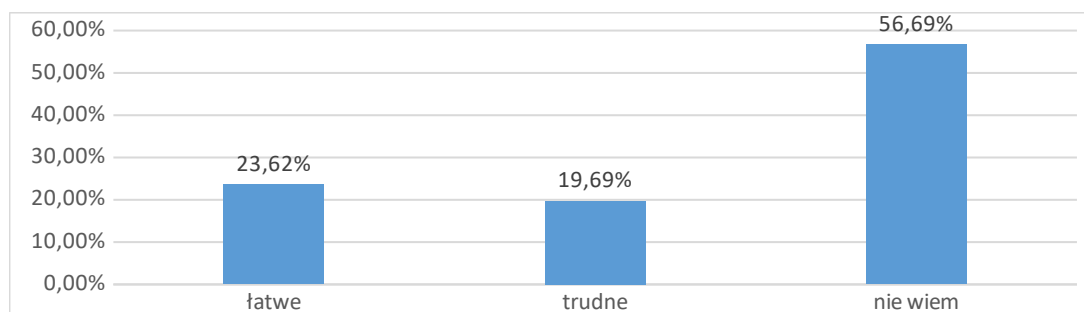
Wiek			
	8-10 lat	11-13 lat	14-16 lat
		lat	
Kupiłem sobie sam	0,00%	4,55%	10,34%

Niepokój budzi fakt, iż 53,33% uczniów uważa, że ich rodzice nie zareagowali na informację o spożywaniu przez nich alkoholu. Natomiast 16,67% respondentów przyznało, że ich rodzice przeprowadzili z nimi rozmowę, 3,33% osób wskazało, że rodzice zdenerwowali się i wyznaczili karę. Kolejne 26,67% rodziców zareagowało w inny sposób, uczniowie pisali: „nie pamiętam” oraz „nie byli źli, ponieważ spożywam go w małych ilościach”.

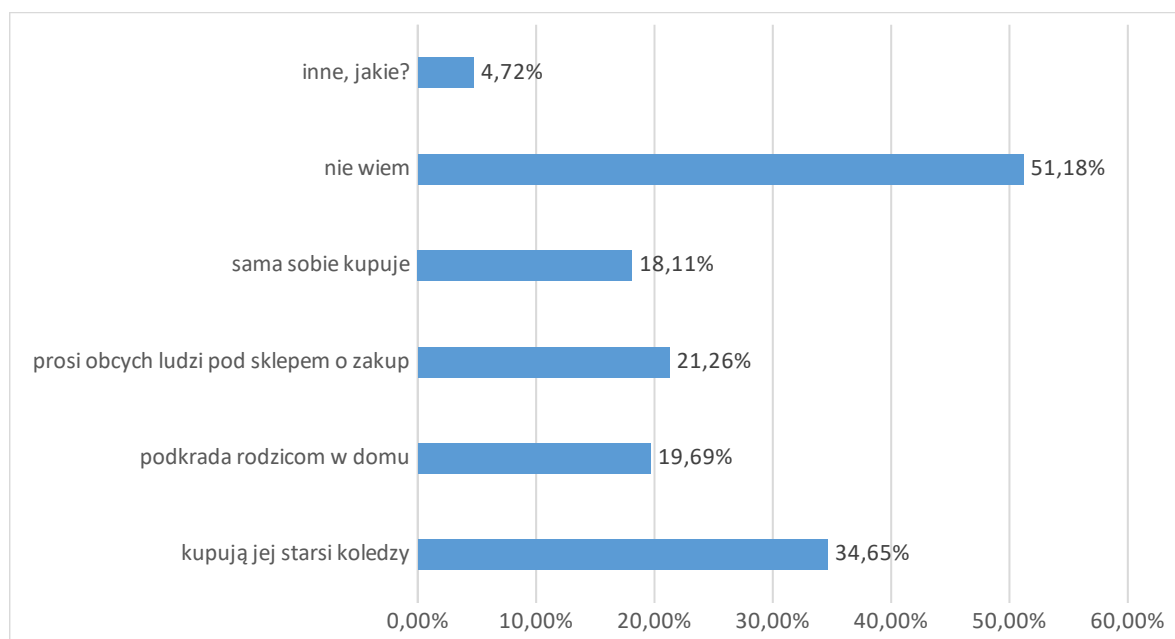
Wykres 37 Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś/aś pić alkohol?

Uczniów zapytano, czy ich zdaniem kupno alkoholu przez osoby w ich wieku jest czymś osiągalnym na terenie Gminy Zduny. Ponad połowa osób nie potrafiła udzielić odpowiedzi na to pytanie (56,69%). 23,62% uczniów wskazało, że zdobycie alkoholu jest łatwe, a kolejne 19,69% osób uważa, że pozyskanie alkoholu w ich gminie jest trudne.

Wykres 38 Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to?

Znaczna część uczniów z Gminy Zduny uważa, że młodzież z ich okolicy zdobywa alkohol dzięki starszym kolegom (34,65%), proszą obcych ludzi pod sklepem o zakup alkoholu (21,26%), podkradają rodzicom w domu (19,69%), rówieśnicy sami sobie kupują (18,11%) lub zdobywają go w inny sposób (4,72%), gdzie młodzi respondenci pisali: „sami sobie kupują w sklepie”, „kolega podpija wino mszalne”, „moi koledzy ani koleżanki nie piją alkoholu”, czy też „kupuje w sklepie przy paczkomacie”. Natomiast 51,18% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

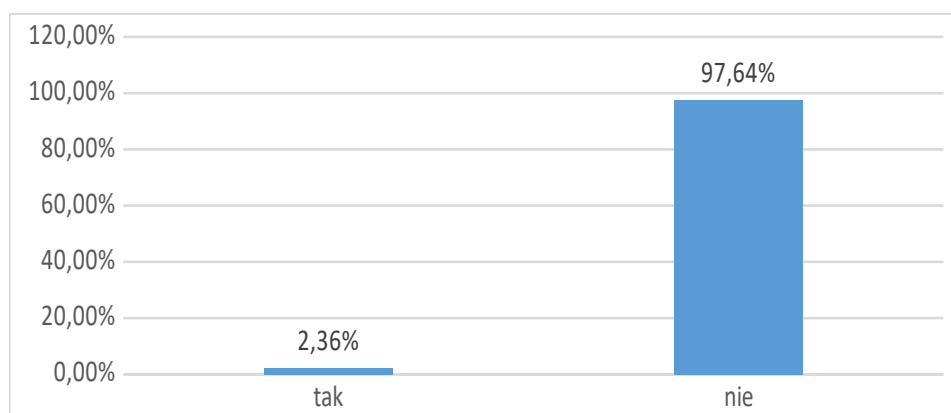

Wykres 39 Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100.

IV.2. Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży

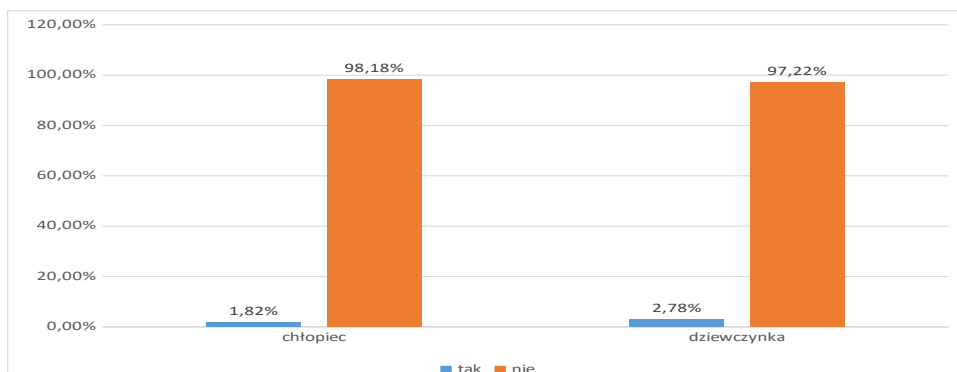
Kolejny rozdział niniejszej diagnozy dotyczył problemu narkotykowego. Jego celem było oszacowanie skali problemu wśród uczniów oraz sprawdzenie wiedzy młodych mieszkańców dotyczącej środków psychoaktywnych.

Analizując kontakt uczniów z substancjami psychoaktywnymi można zauważyć, iż 2,36% uczniów miało kontakt z narkotykami lub dopalaczami.

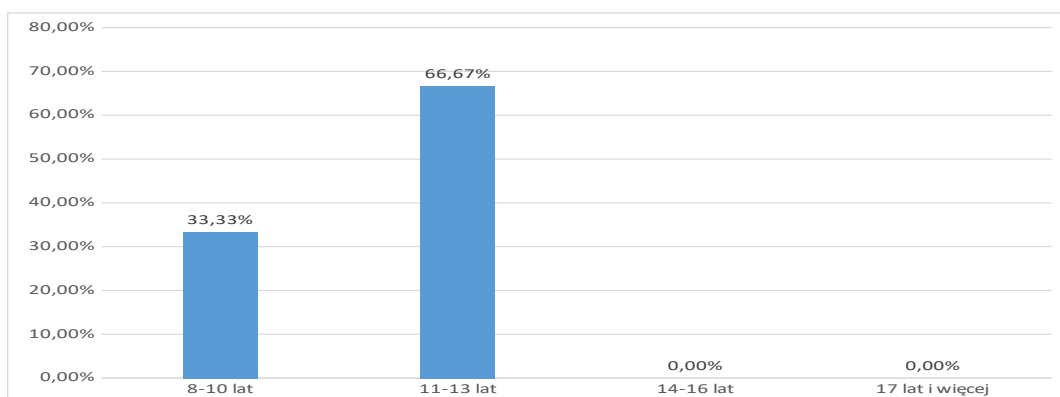
Wykres 40 Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze?

Po substancje psychoaktywne sięga 1,82% chłopców oraz 2,78% dziewczynek. Dane pokazują, iż to dziewczynki częściej niż chłopcy eksperymentują z tymi substancjami.

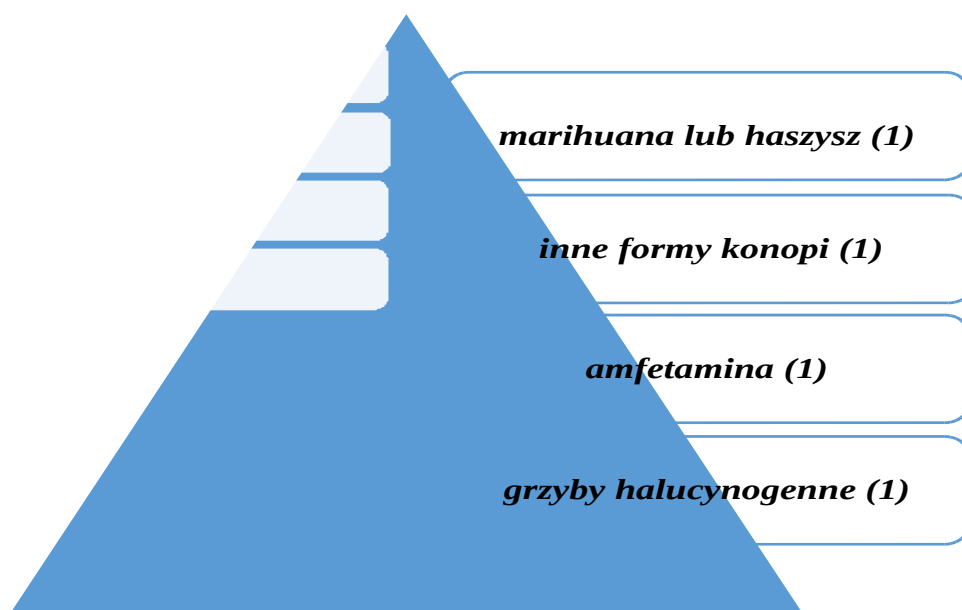
Wykres 41 Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze? – w podziale na płeć.

Uczniowie sięgający po substancje psychoaktywne zażywali je po raz pierwszy w wieku 11-13 lat (66,67%) oraz w wieku 8-10 lat (33,33%).

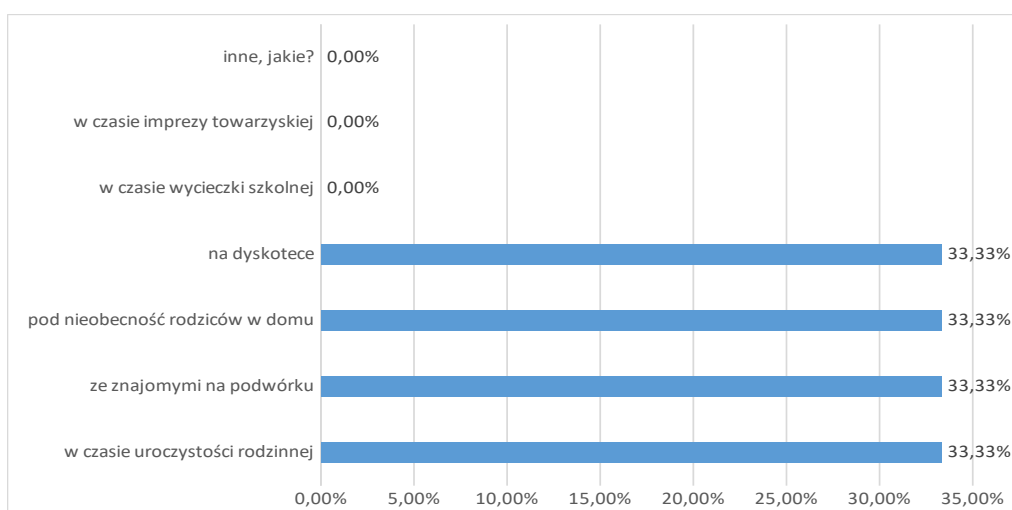
Wykres 42 Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat?

Następnie uczniowie zostali poproszeni o wskazanie substancji psychoaktywnych, które zdarzyło im się spróbować. Uczniowie wymieniali najczęściej: marihuana lub haszysz, inne formy konopi, amfetaminę oraz grzyby halucynogenne.

Wykres 43 Jakie były to substancje? Pytanie wielokrotnego wyboru.

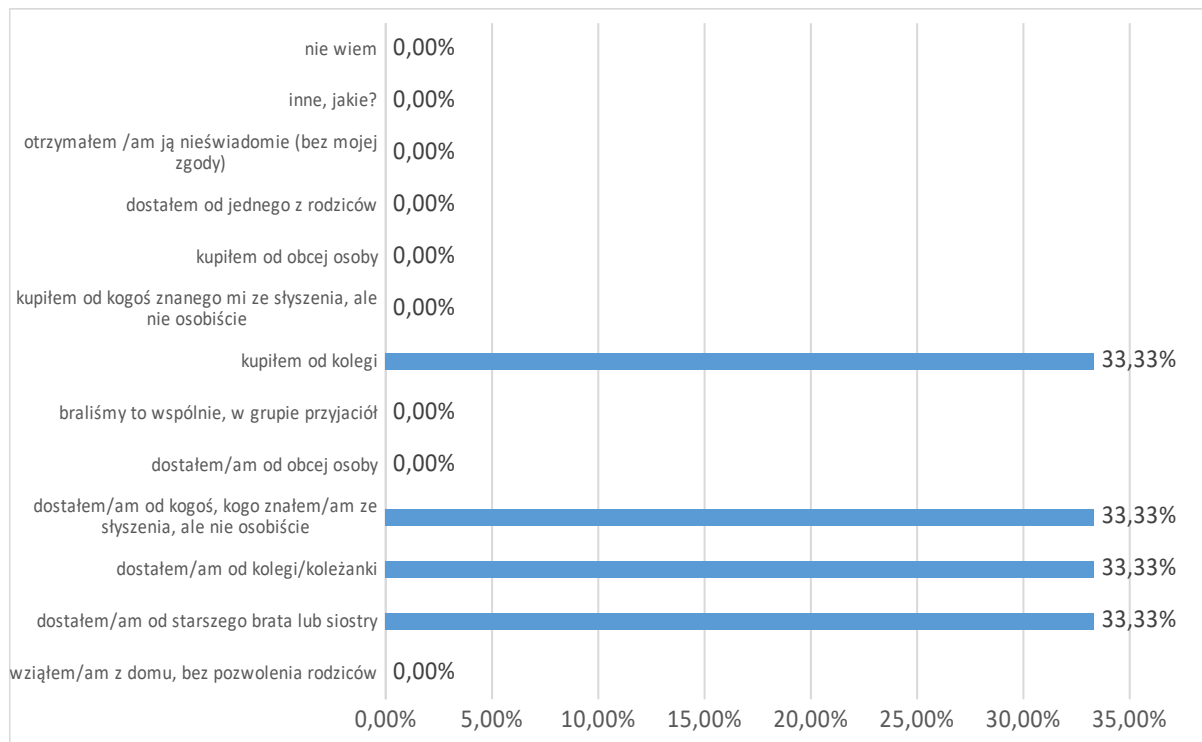
Ponadto uczniowie przyznali, że po raz pierwszy sięgali po substancje psychoaktywne: w czasie uroczystości rodzinnej, pod nieobecność rodziców w domu, na dyskotecę oraz ze znajomymi na podwórku (po 33,33%).

Wykres 44 W jakich okolicznościach zażyłeś/aś narkotyki/dopalacze po raz pierwszy? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

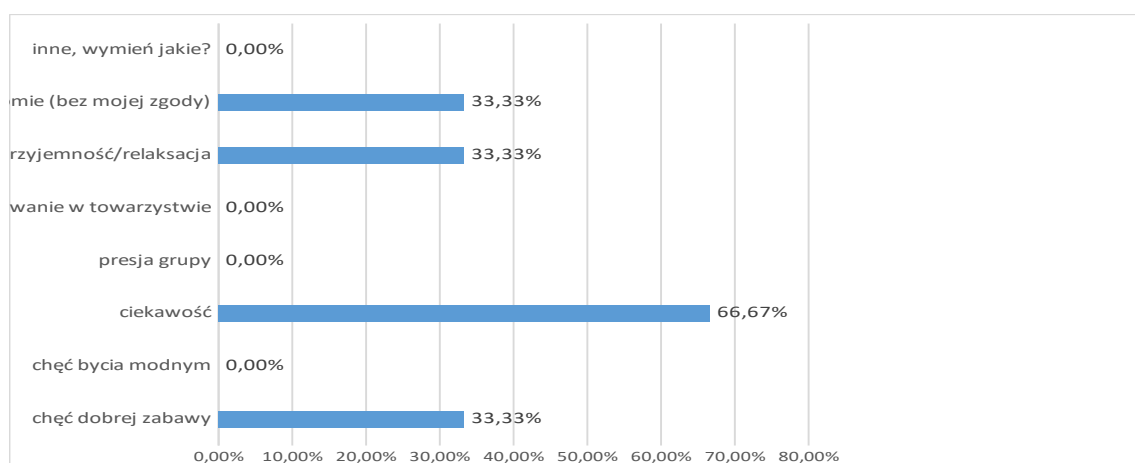
Niezwykle ciekawe wydaje się to skąd uczniowie biorą tego typu substancje, skoro są one prawnie zabronione. Jak wynika z odpowiedzi uczniów, zdobycie substancji psychoaktywnych nie jest niemożliwe. Uczniowie wskazują, iż: kupili je od kolegi, dostali od kogoś, kogo znają ze słyszenia ale nie osobiście, dostali od koleżanki lub kolegi, a także dostali od starszego brata lub siostry (po 33,33%).

Odpowiedzi uczniów mogą nie oddawać stanu rzeczywistego. Uczniowie często wskazują wszystkie odpowiedzi, nie ma to jednak przełożenia na stan rzeczywisty.

Wykres 45 Skąd wziąłś/wzięłaś tę substancję? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

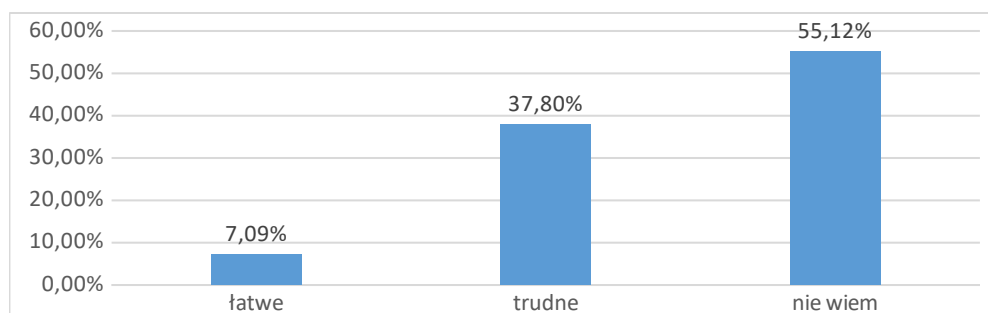
Interesujące wydają się także to, dlaczego młodzi ludzie sięgają po narkotyki lub dopalacze. Najpopularniejszym powodem wskazywanym przez uczniów jest ciekawość – wskazuje na nią 66,67% uczniów. Rzadziej wskazywano na: przyjemność i relaksacja, a także chęć lepszej zabawy (po 33,33%). Natomiast 33,33% uczniów otrzymało te substancje nieświadomie, bez swojej zgody.

Wykres 46 Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków/dopalaczy? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

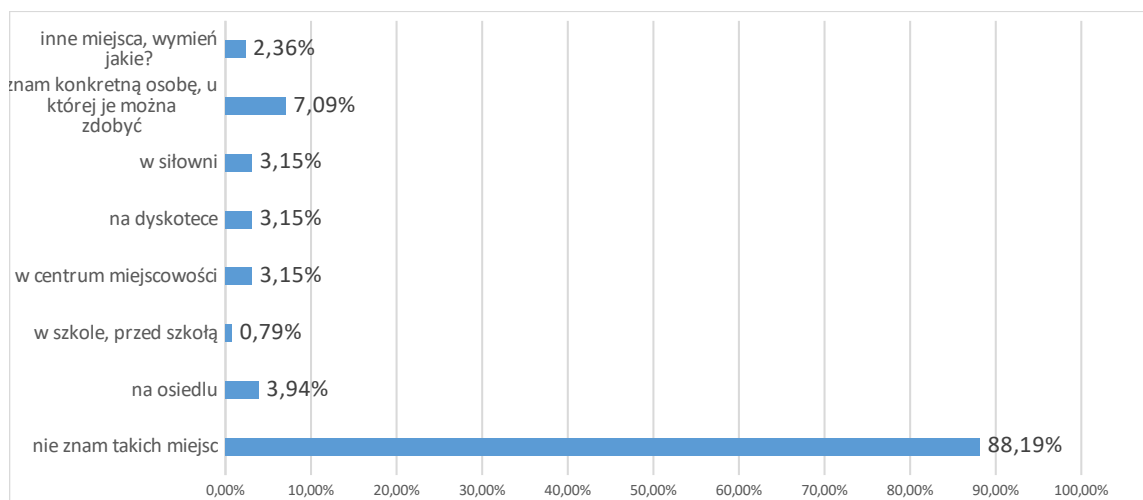
Na kolejne pytania odpowiedzi udzielali wszyscy ankietowani biorący udział w badaniu. Większość uczniów nie wie, czy zdobycie narkotyków lub dopalaczy w ich gminie jest możliwe

– taką odpowiedź wskazuje 55,12% uczniów. 37,80% uważa, że jest to trudne, zaś 7,09% uważa, że jest to łatwe.

Wykres 47 Gdybyś chciał zdobyć narkotyki/dopalacze w swojej miejscowości byłoby to?

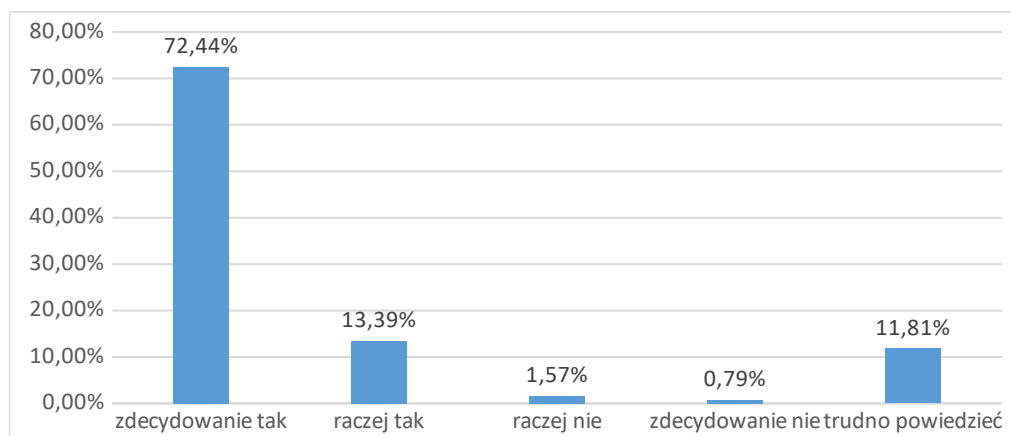
Zdecydowana większość badanych uczniów nie zna miejsc, w których można kupić narkotyki lub dopalacze na terenie Gminy Zduny (88,19%). Pozostali uczniowie wskazują na: osiedle (3,94%), centrum miejscowości (3,15%), dyskotekę (3,15%), siłownię (3,15%), teren szkoły (0,79%) oraz inne miejsca, których nie wymienili (2,36%). Dodatkowo 7,09% uczniów zna konkretną osobę, u której można kupić substancje psychoaktywne.

Wykres 48 Czy znasz miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

72,44% uczniów sądzi, że zażywanie narkotyków jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia, zaś 13,39% osób uważa, że jest to raczej szkodliwe. Z tą opinią nie zgadza się 2,36% uczniów: 1,57% sądzi, iż substancje te są raczej nieszkodliwe, a 0,79% osób uważa, że są

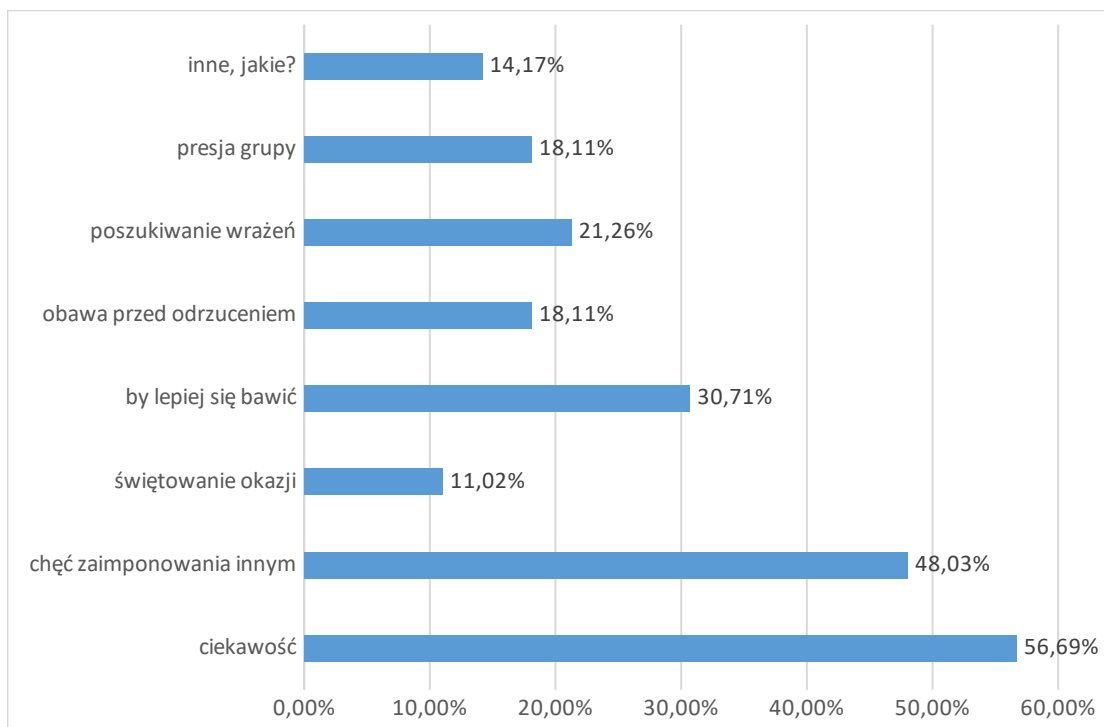
one zdecydowanie nieszkodliwe. Kolejne 11,81% ankietowanych wskazuje odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 49 Czy uważasz, że zażywanie narkotyków /dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

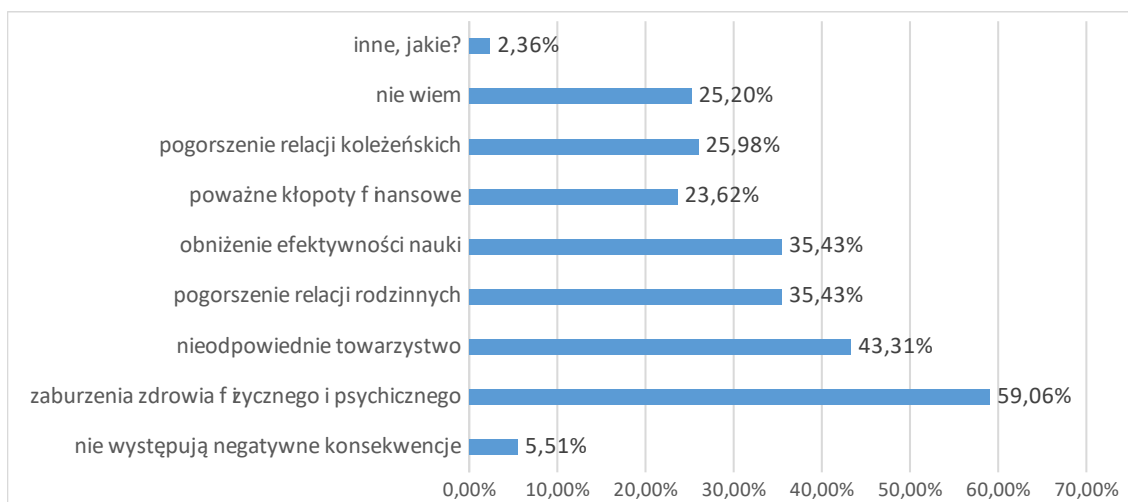
IV.3. Profilaktyka z perspektywy dzieci i młodzieży

Niniejszy podrozdział miał na celu sprawdzenie wiedzy uczniów na temat substancji uzależniających. Zdaniem uczniów ciekawość (56,69%) oraz chęć zaimponowania innym (48,03%), a także: chęć lepszej zabawy (30,71%), poszukiwanie wrażeń (21,26%), presja grupy (18,11%), obawa przed odrzuceniem (18,11%) oraz świętowanie okazji (11,02%) to główne powody, które skłaniają ich rówieśników do sięgania po narkotyki, czy dopalacze. Dodatkowo 14,17% uczniów wskazuje również inne powody, takie jak: „uciekanie od problemów”, „depresja, poczucie jakiejś wartości, dla radości”, „problemy np. rodzinne, odstresowanie się”, czy też „nieradzenie sobie”.

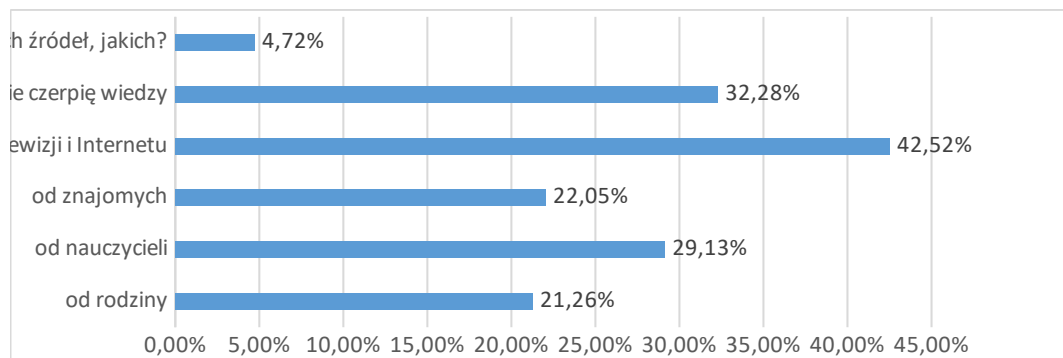
Wykres 50 Z jakich powodów osoby w Twoim wieku sięgają po narkotyki, dopalacze, tytoń, alkohol ? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Jeśli chodzi o konsekwencje zażywania substancji, takich jak: alkohol, papierosy, narkotyki, dopalacze, tytoń to zdaniem uczniów wpływają one przede wszystkim na: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (59,06%), nieodpowiednie towarzystwo (43,31%), pogorszenie relacji rodzinnych i obniżenie efektywności nauki (po 35,43%), pogorszenie relacji koleżeńskich (25,20%), poważne kłopoty finansowe (23,62%) oraz inne konsekwencje, gdzie uczniowie wymienili: „długi” (2,36%). 25,20% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 5,51% uczniów uważa, że uzależnienia nie niosą ze sobą negatywnych konsekwencji.

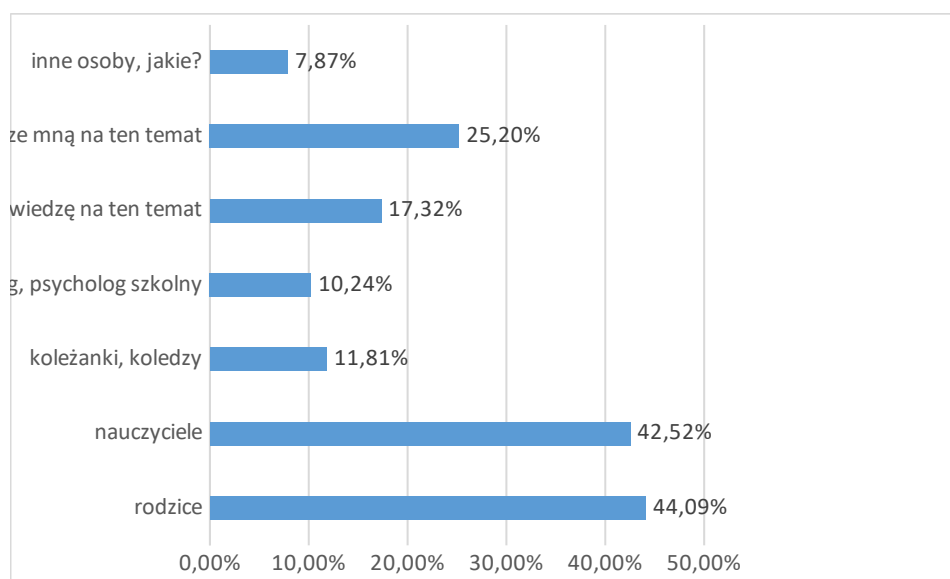
Wykres 51 Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, tytoniu? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Blisko połowa uczniów (42,52%) przyznała, iż pozyskują wiedzę na temat szkodliwości środków takich jak alkohol, tytoń, narkotyki i dopalacze z telewizji i Internetu. Młodzi respondenci pozyskują wiedzę również od: nauczycieli (29,13%), rodziny (21,26%), znajomych (22,05%) oraz innych osób, gdzie uczniowie wskazali na: „sklep” oraz „Internet” (4,72%). Natomiast 32,28% uczniów uważa, że nikt z nimi na ten temat nie rozmawiał.

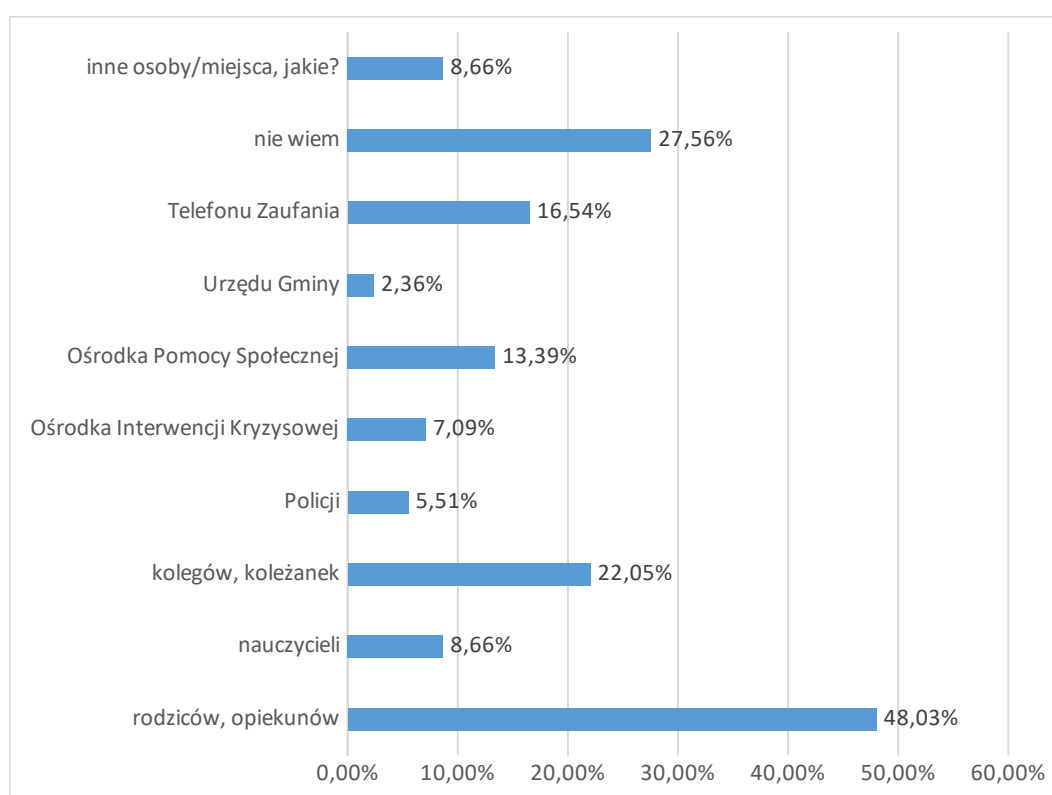
Wykres 52 Skąd czerpiesz wiedzę na temat szkodliwości środków takich jak alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Uczniowie przyznają, że na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych, alkoholu, czy papierosów najczęściej rozmawiają z nimi rodzice (44,09%) oraz nauczyciele (42,52%). Rzadziej są to koleżanki i koledzy (11,81%) oraz pedagodzy lub psycholog szkolni (10,24%). Niepokojący jest fakt, że 25,20% młodych respondentów nie rozmawiało z nikim na temat zagrożeń jakie niosą ze sobą szkodliwe substancje, a 17,32% pozyskuje wiedzę samodzielnie. W odpowiedzi „inne osoby, jakie?” (7,87%) badani uczniowie wymieniali księży.

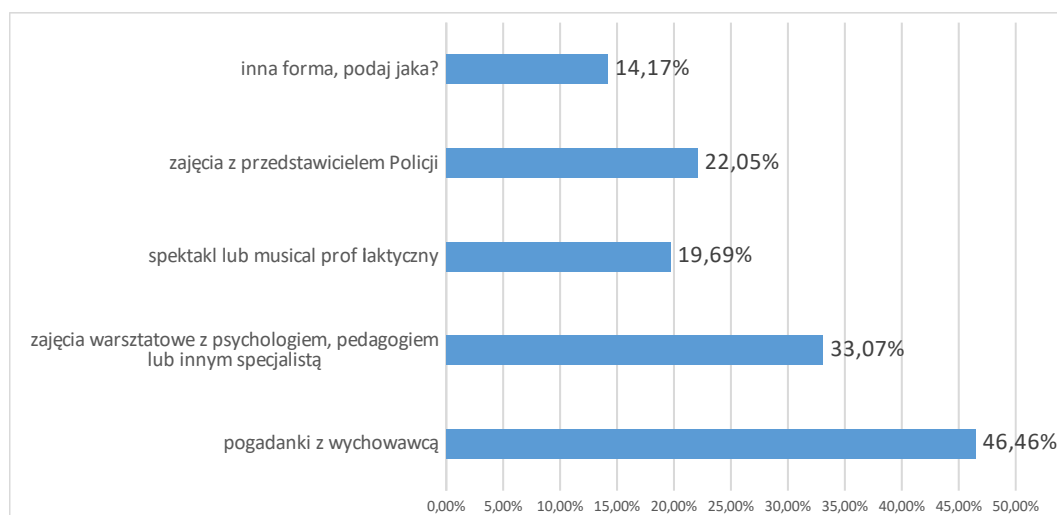
Wykres 53 Kto rozmawiał z Tobą na temat działania i szkodliwości środków, takich jak alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze, papierosy? Można wybrać kilka odpowiedzi.

Uczniowie w sytuacjach problemowych najchętniej zwróciliby się z prośbą o pomoc do rodziców i opiekunów – taką opinię wyraża 48,03% osób. W dalszej kolejności uczniowie wskazują na: kolegów i koleżanki (22,05%), Telefon Zaufania (16,54%), Ośrodek Pomocy Społecznej (13,39%), nauczycieli (8,66%), Ośrodek Interwencji Kryzysowej (7,09%), Policję (5,51%) oraz Urząd Gminy (2,36%). 27,56% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 8,66% wskazuje inne osoby lub miejsca: pedagog, psycholog, siostra, a także przyjaciółka.

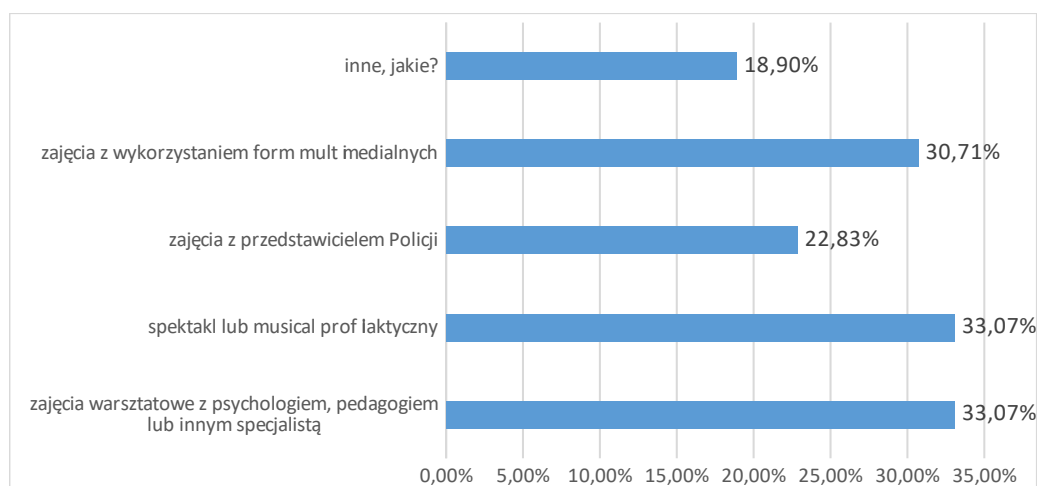
Wykres 54 Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, tytoniem, narkotykami lub dopalaczami? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Zdaniem uczniów, formami zajęć profilaktycznych najkorzystniejszymi dla nich są: pogadanki z wychowawcą (46,46%), zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (33,07%), zajęcia z przedstawicielami Policji (22,05%), spektakle lub musicale profilaktyczne (19,69%) oraz inne formy zajęć (14,17%), takie jak: „forma w postaci prezentacji”, „rozmowa z tatą” oraz „z psem”

Wykres 55 Jaka forma zajęć profilaktycznych jest według Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Ankietowanych poproszono również o wskazanie zajęć, których ich zdaniem w ich szkole brakuje. Uczniowie zaznaczali następujące odpowiedzi: zajęcia z wykorzystaniem form multimedialnych (30,71%), zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą oraz spektakl lub musical profilaktyczny (po 33,07%), zajęcia z przedstawicielem Policji (22,83%) oraz inne formy zajęć (18,90%), takie jak: „zajęcia z kimś kto opowie o różnych rzeczach związanych z seksem”, „zajęcia sportowe”, „sportowe eventy”, czy też „wycieczki”.

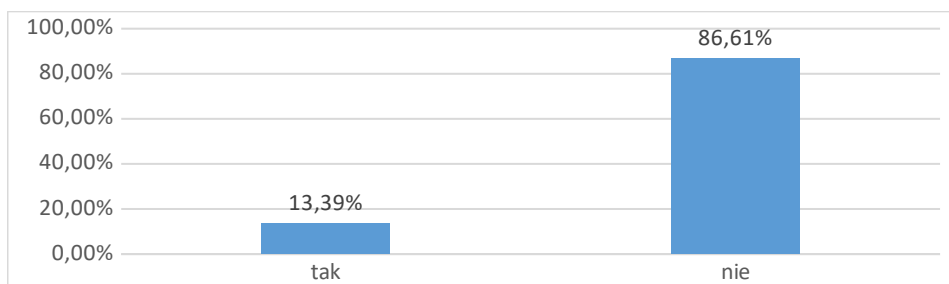
Wykres 56 Jakiego rodzaju zajęć profilaktycznych brakuje w Twojej szkole? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

IV.4. Problem uzależnień behawioralnych z perspektywy dzieci i młodzieży

Oprócz uzależnień od substancji psychoaktywnych w ostatnich latach coraz większym problemem stają się uzależnienia behawioralne - uzależnienia od zachowań, uzależnienia od

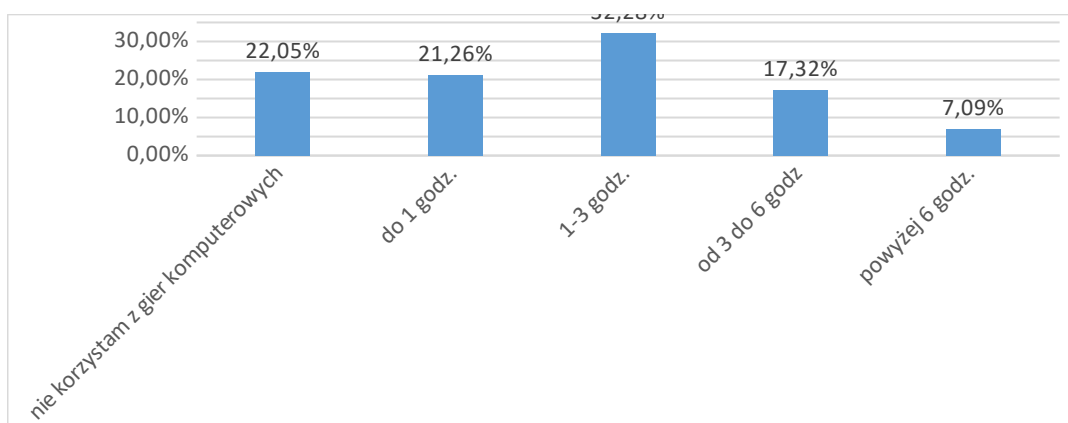
czynności, zachowania nałogowe czy uzależnienia niechemiczne, np. patologiczny hazard, czy narastające w ostatnich latach lawinowo uzależnienie od komputera bądź od Internetu (sieciologizm).

W ostatnim bloku tematycznym została poruszona kwestia problemu uzależnień behawioralnych. Na początek ankietowanych uczniów zapytano, czy wiedzą czym są uzależnienia behawioralne. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło 13,39% osób. Większość uczniów (86,61%) nie wie, czym jest to zjawisko.

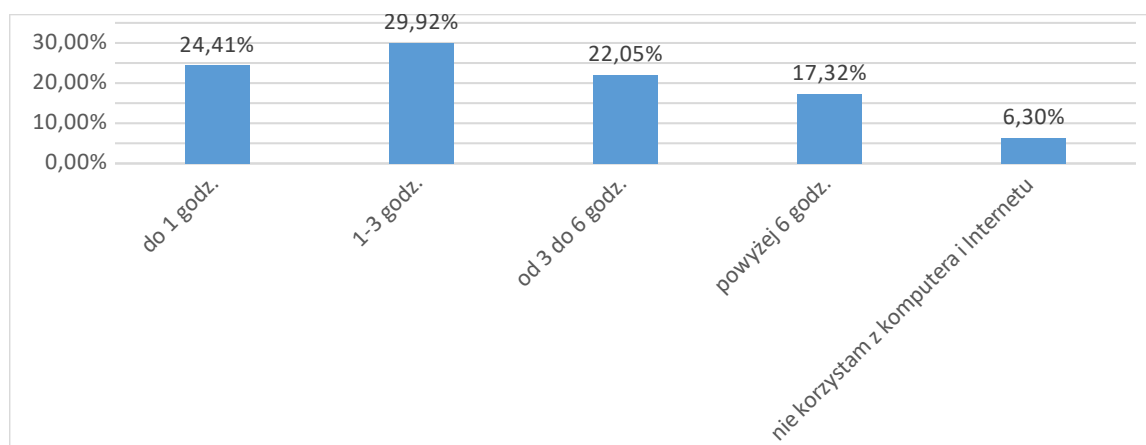
Wykres 57 Czy wiesz czym są uzależnienia behawioralne?

Następnie ankietowanych zapytano ile czasu poświęcają każdego dnia na granie w gry komputerowe. Ze zgromadzonego materiału badawczego wynika, iż uczniowie poświęcają dziennie: do 1 do 3 godzin (32,28%), od 1 godziny (21,26%) lub od 3 do 6 godzin (17,32%). Powyżej 6 godzin dziennie poświęca na gry komputerowe 7,09% uczniów. Natomiast 22,05% uczniów nie gra w gry komputerowe.

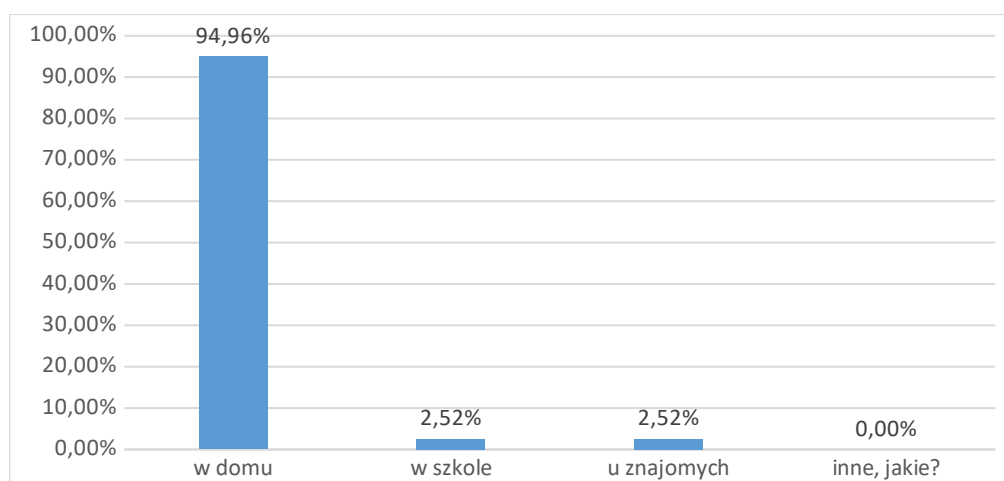
Wykres 58 Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na granie w gry komputerowe?

Na korzystanie z komputera/Internetu uczniowie poświęcają każdego dnia: od 1 do 3 godzin (29,92%), od 1 godziny (24,41%), od 3 do 6 godzin (22,05%) oraz powyżej 6 godzin (17,32%). 6,30% ankietowanych uczniów nie korzysta z nowych mediów.

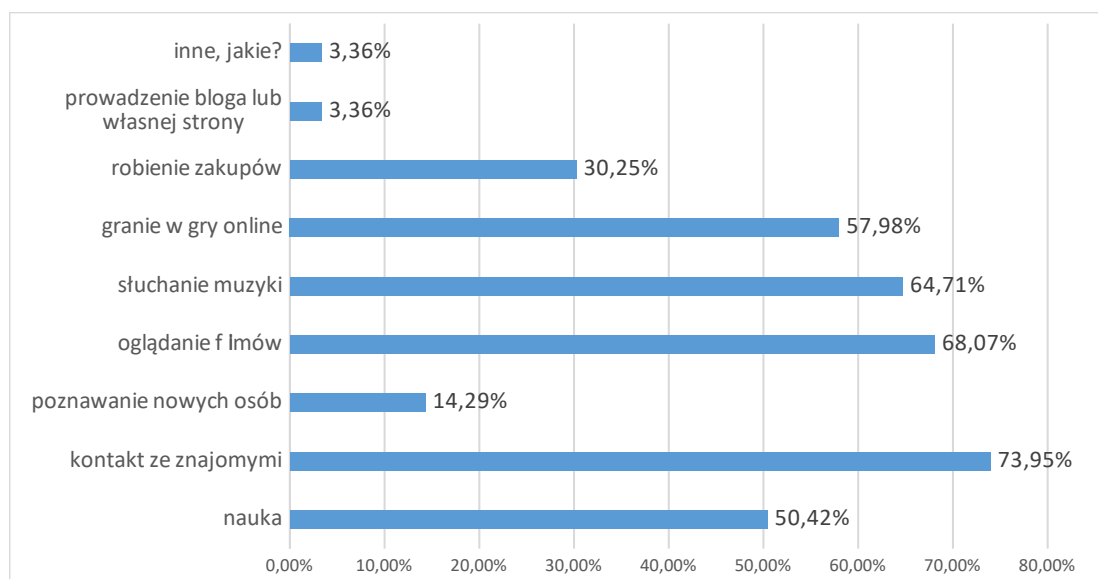
Wykres 59 Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z komputera i Internetu (poza nauką)?

Większość uczniów, którzy przyznali, iż korzystają z komputera i Internetu najczęściej używa go w domu (94,96%). W szkole i u znajomych z tego medium korzysta po 2,52% ankietowanych.

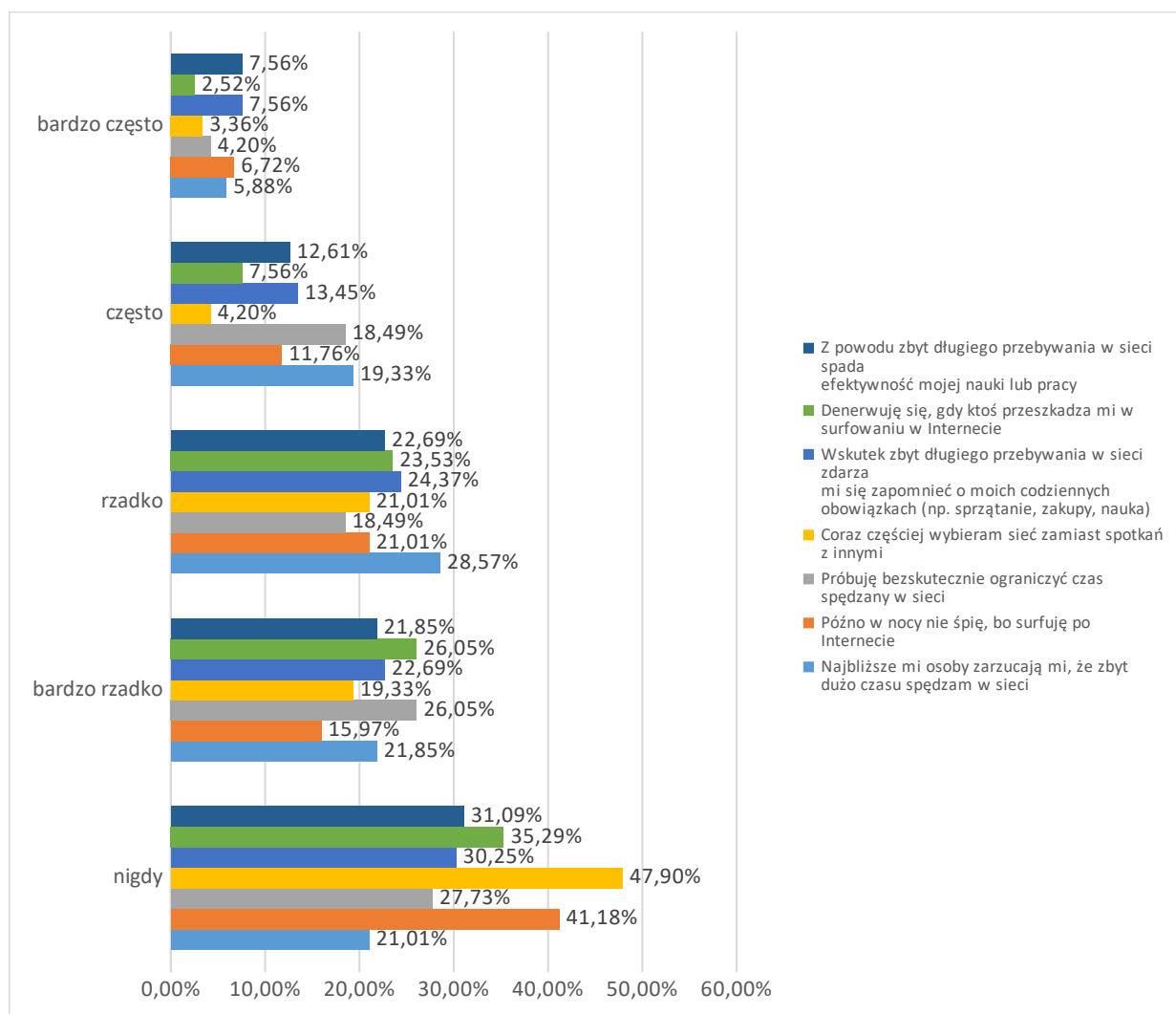
Wykres 60 Gdzie najczęściej korzystasz z komputera i Internetu? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

W kolejnym pytaniu, uczniów poproszono o wskazanie, po co korzystają z komputera i Internetu. Uczniowie wskazywali na następujące powody: kontakt ze znajomymi (73,95%), oglądanie filmów (68,07%), słuchanie muzyki (64,71%), granie w gry online (57,98%), nauka (50,42%), robienie zakupów (30,25%), poznawanie nowych osób (14,29%) oraz prowadzenie bloga lub własnej strony (3,36 %). Dodatkowo 3,36% ankietowanych wskazało inne powody, nie podając konkretnych przykładów.

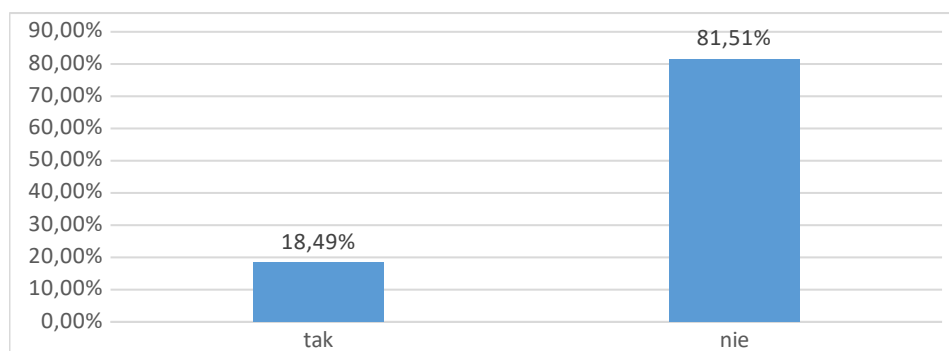
Wykres 61 Z jakich powodów najczęściej korzystasz z komputera i Internetu? Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Celem sprawdzenia, czy uczniowie zmagają się z problemami uzależnień behawioralnych poproszono ich o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego skala problemu uzależnień nie przybiera dużych rozmiarów. Jedynie 4,20% ankietowanych bardzo często próbuje bezskutecznie ograniczyć czas spędzany w sieci, a 7,56% osób często denerwuje się, gdy ktoś przeszkadza im w korzystaniu z Internetu. Kolejne 6,72% uczniów bardzo często późno chodzi spać, bo korzysta z Internetu oraz zapomina o codziennych obowiązkach ponieważ nadmiernie korzysta z sieci (7,56%). 5,88% uczniów uważa, że najbliższe osoby bardzo często zarzucają im, że zbyt dużo czasu spędzają w sieci. Co istotne zdecydowana większość uczniów nigdy lub bardzo rzadko spotkała się z problemami wymienionymi w ankiecie.

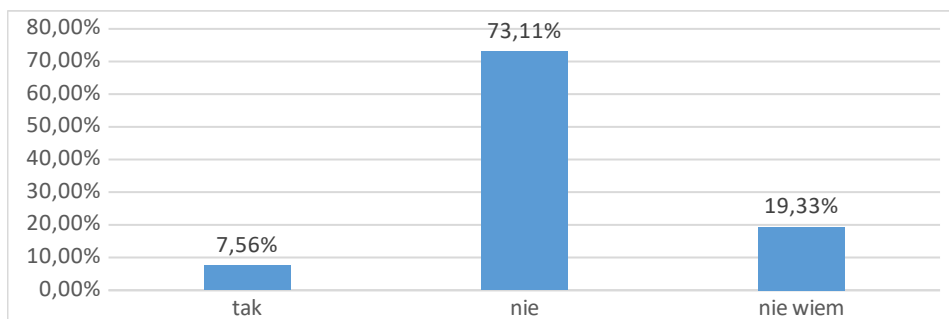
Wykres 62 Odniesie się proszę, do poniższych stwierdzeń korzystając z przedstawionej skali.

Następnie uczniów zapytano, czy czuli kiedykolwiek dyskryminację z powodu braku dostępu do komputera lub Internetu. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło 18,49% ankietowanych uczniów.

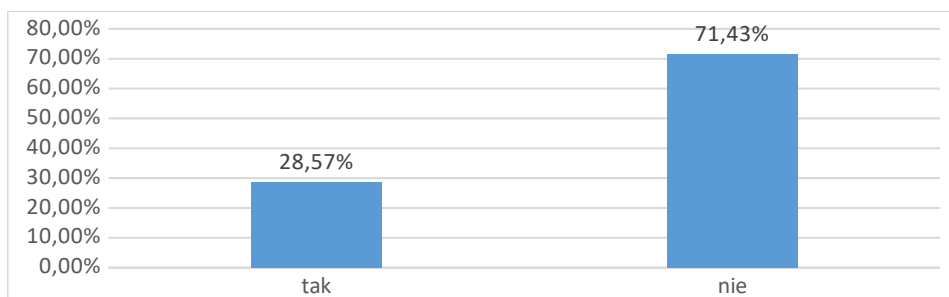
Wykres 63 Czy czułeś się kiedykolwiek dyskryminowany ze względu na brak dostępu do komputera i Internetu?

Na kolejne pytania odpowiedzi udzielali wszyscy ankietowani uczniowie. Jak przyznają respondenci, blokadę rodzicielską posiada 7,56% z nich. Natomiast 73,11% osób nie posiada takiego zabezpieczenia na swoim komputerze, a 19,33% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

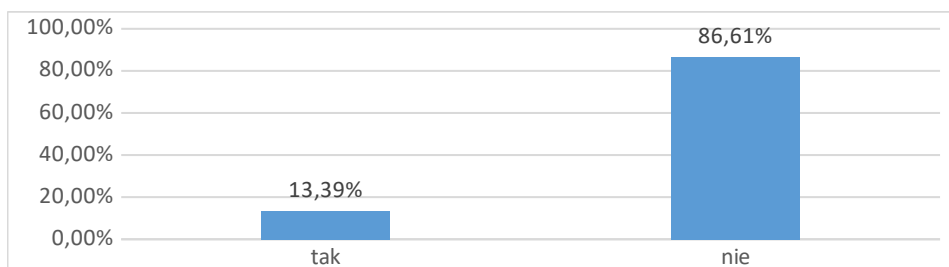
Wykres 64 Czy na komputerze z którego korzystasz jest zainstalowana tzw. „blokada rodzicielska”?

Dodatkowo, aż 28,57% uczniów przyznało, iż zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera lub Internetu.

Wykres 65 Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera lub Internetu np. przed rodzicami?

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż 13,39% uczniów podałyby swoje dane osobie poznanej w Internecie. Świadczyć to może o tym, iż Ci uczniowie nie znają konsekwencji wynikających z takiego zachowania.

Wykres 66 Czy podałyby swoje dane osobowe osobie poznanej w Internecie?

V. Problemy społeczne wśród dorosłych mieszkańców

V.1. Problem alkoholowy

Problem alkoholowy wśród mieszkańców nie przybiera dużych rozmiarów – 78,67% ankietowanych spożywa alkohol, a 4,00% robi to codziennie. Ankietowani mieszkańcy najczęściej spożywają piwo (54,24%) oraz wino (26,27%). Co istotne, wypijają w większości bezpieczne porcje alkoholu (56,78%). Jedynie 3,39% respondentów jednorazowo wypija 11-13 i więcej porcji wyrobów alkoholowych. Głównym powodem sięgania przez dorosłych mieszkańców po alkohol jest towarzystwo (40,68%).

Dobłą informacją jest fakt, iż **skala problemu wykonywania obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu nie przybiera dużych rozmiarów** – 13,56% respondentów przyznało się do takiego zachowania. W Gminie Zduny również **nie obserwuje się problemu pijanych kierowców**. Jedynie 7,63% ankietowanych prowadziło pojazd będąc pod wpływem alkoholu.

Dodatkowo należy zauważyć, iż mieszkańcy posiadają wiedzę dotyczącą konsekwencji spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży, jednak 8,67% ankietowanych widziało na terenie swojej miejscowości kobiety w ciąży pijące alkohol.

V.2. Problem narkotykowy

Również **problem narkotykowy wśród dorosłych mieszkańców w Gminie Zduny nie przybiera dużych rozmiarów** – 13,33% badanych zadeklarowało spożywanie środków psychoaktywnych, w tym 6,00% osób zażywało te substancje jednokrotnie, po 2,67% badanych sięgało po nie kilka razy w roku lub kilka razy w miesiącu, a kolejne 0,67% raz w miesiącu, a po 1,33% osób raz w tygodniu.

Mieszkańcy sięgali po narkotyki lub dopalacze głównie z ciekawości (55,00%) oraz dla lepszej zabawy oraz przez wpływ znajomych (po 25,00%). Co ciekawe, co 36,67% ankietowanych uważa, że pozyskanie narkotyków w gminie jest łatwo dostępne.

V.3. Problem uzależnień behawioralnych

Większość dorosłych ankietowanych przegląda Internet w ciągu dnia do 1 godziny dziennie (39,33%). Dodatkowo połowa ankietowanych przyznała, iż nie są osobami, które są uzależnione od telefonu komórkowego i nie mogłyby bez niego żyć.

W Gminie Zduny **nie obserwuje się wysokiego odsetka osób, które mogą być uzależnione od hazardu**. Jedynie 4,00% wiele razy grało na automatach lub w salonach gier. Większość osób nigdy nie korzystało z takich miejsc oraz nie obstawiało zakładów bukmacherskich.

VI. Problemy społeczne wśród uczniów

VI.1. Problem alkoholowy

Zdaniem większości uczniów, ich rówieśnicy spożywają alkohol – z tą opinią zgadza się 39,37% uczniów. Natomiast do spożywania alkoholu przyznało się 32,73% uczniów oraz 37,50% uczennic. Niepokojący jest fakt, iż uczniowie swój pierwszy kontakt z alkoholem mają w bardzo wczesnym wieku. Młodzież deklaruje, iż po raz pierwszy pili alkohol w wieku poniżej 8-10 lat. Co prawda, odsetek takich uczniów nie jest wysoki, jednak warto zwrócić na ten fakt uwagę.

Młodzież, która sięga po alkohol, przeważnie wybiera piwo – 68,89% uczniów oraz wódkę (44,44%), szampana (40,00%) i wino (33,33%), zaś alkohol spożywają głównie w czasie imprezy rodzinnej (48,89%). Dodatkowo, uczniowie w większości przyznają, iż nie kupują alkoholu, ponieważ inni ich nim częstują (48,89%).

Co istotne, zdaniem większości młodzieży, **rodzice mają wiedzę o tym, iż ich dzieci spożywają alkohol (66,67%), jednak często nie podejmują działań (53,33%)**. Są to bardzo alarmujące dane, pokazujące, iż rodzice nie mają wystarczającej wiedzy na temat konsekwencji zażywania przez dzieci i młodzież środków uzależniających lub też nie potrafią rozmawiać z dziećmi.

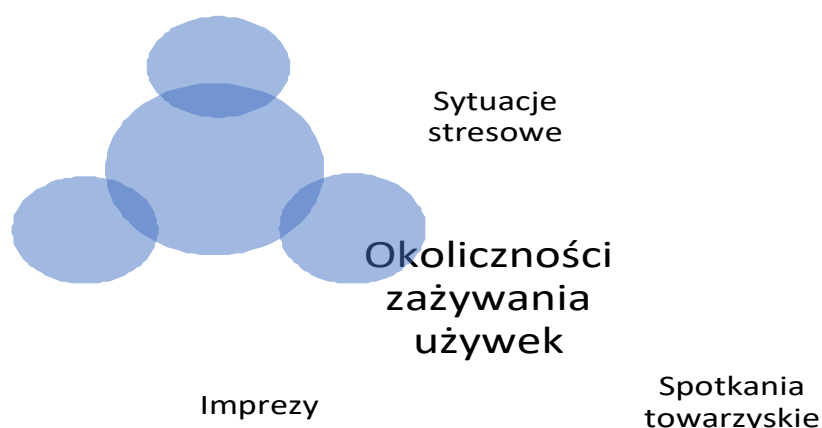
Ciekawym wydaje się również fakt, iż zdaniem młodzieży, alkohol w gminie jest łatwo dostępny – taką odpowiedź wskazało 23,62% uczniów. Co więcej, uczniowie przyznają także, iż ich rówieśnicy sami kupują sobie alkohol (18,11%). Natomiast z danych zebranych od sprzedawców wynika, iż młodzież próbuje samodzielnie kupić alkohol (wiele razy zdarzyło się to czterem osobom, a raz lub kilka razy – dwunastu sprzedawcom). Dodatkowo jeden z

respondentów przyznał się do sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim. W związku z deklaracjami uczniów, działaniami profilaktycznymi należy objąć sprzedawców, ale również klientów, którzy często ignorują sytuacje sprzedaży alkoholu nieletnim.

VI.2. Problem narkotykowy

Przyglądając się skali **problemu narkotykowego** wśród młodzieży z Gminy Zduny, można zauważyć, iż **skala tego zjawiska nie jest bardzo powszechna**. Do zażywania narkotyków przyznaje się 2,36% uczniów (2,78% dziewczynek i 1,82% chłopców).

Uczniowie deklarują, iż swój pierwszy kontakt z narkotykami mają przeważnie w wieku 11-13 lat (66,67%). Po narkotyki sięgają z ciekawości (66,67%), a także zażywają je przede wszystkim w domu (66,67%), ze znajomymi na podwórku oraz w barze, klubie (po 33,33%). Większość ankietowanej młodzieży nie ma wiedzy na temat dostępności narkotyków i dopalaczy w Gminie Zduny. Zdaniem uczniów substancje psychoaktywne można kupić przede wszystkim na osiedlu (3,94%) oraz od konkretnej osoby, które je rozprowadza (7,09%).

VI.3. Problem uzależnień behawioralnych

Badania pokazują, iż tylko 13,39% uczniów wie czym jest zjawisko uzależnień behawioralnych. Jeśli chodzi o korzystanie/granie na komputerze to większość uczniów poświęca na tę aktywność od 1 do 3 godzin (32,28%). Na korzystanie z komputera/Internetu uczniowie poświęcają każdego dnia najczęściej od 1 do 3 godzin (29,92%). 7,56% młodych osób często denerwuje się, gdy ktoś przeszkadza im w korzystaniu z Internetu. Kolejne

6,72% uczniów bardzo często późno chodzi spać, bo korzysta z Internetu oraz zapomina o codziennych obowiązkach ponieważ nadmiernie korzysta z sieci (7,56%). Dodatkowo, jak przyznają respondenci, blokadę rodzicielską posiada 7,56% z nich. Natomiast 73,11% osób nie posiada takiego zabezpieczenia na swoim komputerze.

VII. Cele strategiczne Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zduny

Cele strategiczne Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zduny to:

- 1. Zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów alkoholowych i narkotykowych poprzez udzielanie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym i osobom zagrożonym uzależnieniem.***
- 2. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, innych substancji psychoaktywnych:***
- 3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.***
- 4. Udział lub organizowanie, współorganizowanie konferencji, seminariów oraz innych form podnoszących poziom kwalifikacji z zakresu terapii uzależnień.***
- 5. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci, młodzieży i rodzin.***

6. ***Aktywne działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.***
7. ***Wspomaganie działalności instytucji oraz organizacji pozarządowych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.***

VII.1. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zduny

Zadania w ramach Celu 1. Zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów alkoholowych i narkotykowych poprzez udzielanie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym i osobom zagrożonym uzależnieniem.

- ✓ Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu, które powodują rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy, systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
- ✓ Poszerzenie oferty leczenia odwykowego.
- ✓ Przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach wystąpienia nadużywania alkoholu powodujących rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, zakłócanie spokoju lub porządku publicznego.
- ✓ Prowadzenie rozmów interwencyjno – motywacyjnych ze zgłoszonymi, przez rodzinę lub instytucje, osobami.
- ✓ Kierowanie osób, które nie zgłosiły się dobrowolnie na zdiagnozowanie i poddanie leczeniu odwykowemu, na badanie przez biegłych (psychologa i psychiatrę) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.
- ✓ Kierowanie wniosków do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

- ✓ Zwiększenie dostępności terapii poprzez uzupełnienie gwarantowanych przez NFZ świadczeń podstawowych w placówce leczenia odwykowego, w tym: świadczenia psychoterapii dla osób.
- ✓ Uzależnionych od alkoholu (tzw. after care) dla pacjentów, którzy ukończyli podstawowy program terapii w systemie ambulatoryjnym lub stacjonarnym; świadczeń pogłębionej terapii dla osób uzależnionych; świadczenia psychoterapii dla osób współuzależnionych.
- ✓ Organizowanie zajęć motywacyjno - korekcyjnych dla osób mających problem z alkoholem, pijących ryzykownie, szkodliwie, uzależnionych od alkoholu, a także osób, które nie kwalifikują się do terapii, w tym seniorów.

Zadania w ramach Celu 2. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, innych substancji psychoaktywnych:

Udzielanie pomocy osobom uzależnionym oraz zagrożonym uzależnieniem od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych w następujących formach:

- ✓ konsultacje specjalistów,
- ✓ zajęcia edukacyjne, w tym warsztaty i treningi,
- ✓ pomoc i wsparcie psychologiczne,
- ✓ zajęcia będące alternatywą wobec używania substancji psychoaktywnych, wspomagające proces zdrowienia,
- ✓ wspieranie osób uzależnionych, po ukończonych programach terapii podstawowej i pogłębionej,
- ✓ pomoc udzielana osobom uzależnionym od narkotyków, hazardu, Internetu, nikotyny

Zadania w ramach Celu 3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- ✓ Pomoc dla dzieci z rodzin z problemem związanym z uzależnieniem.

- ✓ Dostarczanie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu na bazie świetlic opiekuńczo-wychowawczych działających na terenie szkół podstawowych. (w ramach prowadzonych zajęć mogłyby być realizowane programy profilaktyczne, zajęcia socjoterapeutyczne, reedukacyjne, sportowo- rekreacyjne).
- ✓ W ramach zajęć sportowo – rekreacyjnych prowadzone będą rozgrywki na przylegającej do świetlicy kręgielni.
- ✓ Organizacja wypoczynku letniego oraz opieki w czasie ferii zimowych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, a także pochodzących z rodzin zagrożonych patologią w formie półkolonii, kolonii bądź obozów.
- ✓ Objęcie szczególną opieką psychologiczną i socjalną dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholowych na podstawie rzetelnej diagnozy sytuacji dziecka.
- ✓ Podejmowanie działań ochronnych skierowanych do dzieci z rodzin dotkniętych narkomanią oraz prewencyjnych skierowanych do młodzieży eksperymentującej ze środkami psychoaktywnymi.
- ✓ Działanie Punktu Konsultacyjnego realizującego zadania związane z pomocą prawną, psychologiczną, terapeutyczną i doradczą dla członków rodzin dotkniętych alkoholizmem oraz narkomanią.
- ✓ Współpraca z podmiotami tworzącymi system pomocy osobom dotkniętym alkoholizmem a w szczególności ofiarom przemocy domowej – koordynowanie działań z Komendą Powiatową Policji, Miejsko Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Prokuraturą Rejonową, Zespołem Kuratorów Sądowych, przedstawicielami ochrony zdrowia, szkołami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi.
- ✓ Współpraca z Komendą Powiatową Policji, oraz Miejsko Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie udzielania wsparcia oraz podejmowania interwencji wobec osób uzależnionych od narkotyków.

- ✓ Opracowanie materiałów informacyjnych o możliwościach uzyskania pomocy na terenie gminy oraz regionu.
- ✓ Zakup oraz rozprowadzanie informatorów na temat specyfiki choroby alkoholowej oraz sposobów radzenia sobie z problemami osobistymi.
- ✓ Czynne włączanie się w realizację ogólnopolskich kampanii profilaktycznych oraz edukacyjnych.

Zadania w ramach Celu 4. Udział lub organizowanie, współorganizowanie konferencji, seminariów oraz innych form podnoszących poziom kwalifikacji z zakresu terapii uzależnień.

Udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych poprzez:

- ✓ konsultacje specjalistów,
- ✓ zajęcia edukacyjne,
- ✓ warsztaty umiejętności życiowych,
- ✓ treningi zachowań,
- ✓ poradnictwo,
- ✓ psychoterapię,
- ✓ działalność z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej.

Zadania w ramach Celu 5. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci, młodzieży i rodzin.

- ✓ Tworzenie środowiska wypracowującego nowe koncepcje pracy prewencyjnej i edukacyjnej - organizowanie lobby wspierającego powyższe działania (Szkoly i przedszkola z terenu gminy Zduny, Komenda Powiatowa Policji, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz inne jednostki i stowarzyszenia).
- ✓ Dofinansowanie zadań realizowanych w ośrodkach interwencji kryzysowej dla ofiar przemocy w rodzinie,
- ✓ Szkolenia dla służb zajmujących się przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie, w tym Zespołu Interdyscyplinarnego,

- ✓ Dofinansowanie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie,
- ✓ Dofinansowanie programów terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie,
- ✓ Finansowanie pomocy psychologicznej, prawnej, pedagogicznej dla ofiar przemocy w ramach pracy zespołów interwencyjnych w środowisku zdarzenia.
- ✓ Dofinansowanie, koordynacja oraz nadzór i kontrola realizacji programów profilaktycznych oraz wychowawczych w szkołach - realizacja profesjonalnych programów wychowawczo-profilaktycznych we wszystkich szkołach podstawowych a także przedszkolach.
- ✓ Finansowanie szkoleń dla osób zajmujących się profilaktyką w celu wypracowania standardów i zasad dla realizatorów programów profilaktycznych.
- ✓ Sfinansowanie modernizacji budynku kręgielni dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych w celu poprawy warunków miejsca realizacji zajęć profilaktycznych - promując aktywne spędzanie czasu wolnego.
- ✓ Promowanie skutecznych programów profilaktycznych, opracowań autorskich i pilotażowych.
- ✓ Realizacja programów umiejętności psychologicznych skierowanych do mieszkańców gminy, w celu likwidowania lub minimalizowania problemów związanych z prawidłowym funkcjonowaniem społecznym.
- ✓ Realizacja warsztatów dla rodziców na temat umiejętności wychowawczych.
- ✓ Dofinansowanie i sfinansowanie organizacji wypoczynku letniego oraz zimowego dla dzieci z gminy Zduny.
- ✓ Organizowanie zajęć i finansowanie działalności interdyscyplinarnych kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży a także realizacji programów zachęcających do rozwijania uzdolnień i rozbudzania pasji u dzieci.
- ✓ Współfinansowanie przedsięwzięć profilaktycznych realizowanych na terenie świetlic wiejskich.
- ✓ Organizacja kampanii profilaktycznych, kampanii za rzecz promowania bezpieczeństwa oraz zdrowia.
- ✓ Promocja imprez bezalkoholowych i zdrowego trybu życia poprzez organizowanie zawodów i imprez sportowych, imprez kulturalnych, festynów rodzinnych, konkursów literackich, plastycznych oraz artystycznych.
- ✓ Organizacja Dnia Profilaktyki w każdej ze szkół - promocja zabawy bez środków psychoaktywnych.

- ✓ Organizacja spektakli i koncertów profilaktycznych dla młodzieży.
- ✓ Opracowywanie, wydawanie, zlecanie druku oraz zakup broszur, biuletynów, ulotek i innych form służących oddziaływaniom profilaktycznym.
- ✓ Prenumerata czasopism, periodyków oraz wyposażenie biblioteczki Urzędu Miejskiego w literaturę fachową służącą pogłębianiu wiedzy osób realizujących zadania programu.
- ✓ Działalność na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców i bezpieczeństwa w miejscach publicznych – integracja działań, Komendy Powiatowej Policji oraz placówek edukacyjnych.

Zadania w ramach Celu 6. Aktywne działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, ponoszenie kosztów z tym związanych oraz kosztów innych działań Gminnej Komisji.

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Ustalanie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz kontrola przestrzegania zasad obrotu tymi napojami.

- ✓ Obowiązujące zasady wydawania i cofania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawarte są w Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W celu egzekwowania przepisów dotyczących sprzedaży napojów alkoholowych Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołuje podkomisję i wraz z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji dokonuje kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz opiniuje zgodność lokalizacji nowych punktów sprzedaży alkoholu z obowiązującymi przepisami.

Zadania w ramach Celu 7. Wspomaganie działalności instytucji oraz organizacji pozarządowych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

- ✓ Współpraca ze stowarzyszeniami i innymi organizacjami pozarządowymi realizującymi programy o charakterze profilaktycznym.
- ✓ Wspieranie organizacyjne instytucji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych realizujących swe działania statutowe związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii zwłaszcza stowarzyszeń abstynenckich działających na terenie gminy Zduny.
- ✓ Wspieranie i współpraca z ruchami samopomocowymi i grupami wsparcia.
- ✓ Udzielanie dotacji na realizację projektów z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przeciwdziałania narkomanii, zgodnie z obowiązującymi przepisami – zadania związane z: działalnością na rzecz integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, działalności charytatywnej, ochrony i promocji zdrowia, pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych osób i rodzin, porządku i bezpieczeństwa publicznego, upowszechniania kultury fizycznej i sportu, promocji i organizacji wolontariatu, działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka a także przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.
- ✓ Współorganizacja przedsięwzięć o charakterze pomocowym, edukacyjnym oraz profilaktycznym realizowanych przez instytucje i służby.

VII.2. Realizatorzy zadań zaplanowanych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zduny

- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- ✓ Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- ✓ Urząd Miejski w Zdunach
- ✓ Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zdunach
- ✓ Dyrektorzy wraz z kadrą pedagogiczną szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz przedszkoli.
- ✓ Komenda Powiatowa Policji w Krotoszynie.

- ✓ Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe.
- ✓ Placówki ochrony zdrowia.
- ✓ Prokuratura Rejonowa w Krotoszynie.
- ✓ Sąd Rejonowy w Krotoszynie.
- ✓ inne podmioty, którym zlecane będą zadania GPPiRPAoPN

Jednostką odpowiedzialną za realizację zadań programu jest Urząd Miejski w Zdunach.

VIII. Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zduny

Źródłem finansowania zadań gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii są, zgodnie z art. 18 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, środki finansowe budżetu Gminy pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które nie mogą być przeznaczane na inne cele. Zasady finansowania poszczególnych zadań określają Rekomendacje Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz wytyczne Krajowego Biura Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Budżet na realizację wszystkich zadań pochodzący z dochodów Gminy z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zaplanowano na kwotę: 249.850,00 zł

Podzielono go na dwa rozdziały:

- ✓ 85154 - ochrona zdrowia - przeciwdziałanie alkoholizmowi - kwota: 244.850,00 zł.
- ✓ 85153 - ochrona zdrowia – przeciwdziałanie narkomanii - kwota: 5.000,00 zł.

IX. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zdunach

Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zdunach przysługuje wynagrodzenie:

- ✓ za udział w każdym posiedzeniu komisji wynagrodzenie w wysokości równej 14% minimalnego wynagrodzenia ustalonego przez Radę Ministrów na podstawie art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207)

dodatkowo za pełnione funkcje przysługuje następujące wynagrodzenie:

- ✓ Przewodniczącemu Gminnej Komisji - wynagrodzenie miesięczne w wysokości 30% minimalnego wynagrodzenia;
- ✓ Sekretarzowi Gminnej Komisji - wynagrodzenie miesięczne w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia;

Ogłoszenie zmiany wysokości minimalnego wynagrodzenia przez Radę Ministrów powoduje zmianę wysokości wynagrodzenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych od następnego miesiąca. Obliczenie wynagrodzenia określonego w ust. 1 dokonuje się w zaokrągleniu do pełnego złotego.

Wynagrodzenie prac zleconych finansowane będzie zgodnie z rekomendacjami KCPU (Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom).